2015-10-13

Attraktiv landsbygd –
Nationell handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014-2020

Version 2015-10-13

Sammanfattning

Målet med landsbygdsprogrammet är att utveckla lantbruk och landsbygder för att skapa en attraktiv landsbygd.

Prioriteringarna i Landsbygdsprogrammet 2014-2020. bidrar till de mål som finns i EU:s tillväxtstrategi Europa 2020. Strategin strävar efter en smart och hållbar tillväxt för alla. I begreppet hållbar tillväxt ingår miljö, ekonomisk och social tillväxt.

Den nationella handlingsplanen beskriver hur Jordbruksverket kommer att arbeta med landsbygdsprogrammets prioriteringar för att nå dessa mål. De övergripande prioriteringarna är hållbar utveckling, miljö och innovation.

Den nationella handlingsplanen är ett styrdokument där vi redogör för hur planen tagits fram, samt hur vi prioriterar och väljer ut ansökningar. Här ingår också kommunikation och hur vi samverkar med andra aktörer.

Den största delen av vårt arbete handlar om kompetensutveckling och rådgivning för att öka kunskapen hos de som är verksamma på landsbygden och få bättre effekter av de åtgärder som finns inom programmet. Inom landsbygdsprogrammet finns det mest pengar avsatta till området miljö och klimat. Vi prioriterar även andra områden som förbättrad djurvälfärd, korta livsmedelskedjor och ökad konkurrenskraft.

Ett nytt område som införs i den här programperioden är Europeiska innovations-partnerskapet (EIP). Här är innovation ett centralt begrepp för att få igång ett samarbete mellan forskare, företagare och rådgivare. Inom EIP är ökad konkurrenskraft och förbättrad djurvälfärd de områden där det i landsbygdsprogrammet finns mest pengar.

I arbetet med att ta fram handlingsplanen har ett partnerskap och fyra referensgrupper medverkat. De har bidragit till den behovsanalys som vi sedan har använt för att prioritera vilka satsningar vi behöver göra i form av utlysningar, upphandling och eget arbete. De kommer även fortsättningsvis att ha en viktig roll när vi inför varje årsskifte ska se över och eventuellt ändra våra prioriteringar.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 1
1. Syftet med handlingsplanen 5
2. EU:s mål styr innehållet i programmen 5
2.1. Jordbruksverkets arbete med havs- och fiskeriprogrammet 5
2.2. Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020 6
..... 6
2.3. Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet 7
2.4. Jordbruksverket handlägger delar av programmet 10
3. Partnerskapet 12
3.1. Det nationella partnerskapet 12
3.2. Referensgrupperna 13
4. Jordbruksverkets prioriteringar och urvalskriterier i landsbygdsprogrammet 17
4.1. Hur urvalskriterier räknas 17
5. Kompetensutveckling och rådgivning 18
5.1. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för ökad konkurrenskraft 18
5.2. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att utveckla lokala marknader och kort livsmedelskedja samt ökad djurvälfärd 23
5.3. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat 28
5.4. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb 40
5.5. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för matkultur 45
6. Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd 49
6.1. Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö *(delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)* 49
7. Miljö- och klimatvänligt jordbruk 50
7.1. Projektstöd till lantrasföreningar 50
8. Samarbete 53
8.1. Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovations-projekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP 53
8.2. Stöd till samarbeten och pilotprojekt för ökad konkurrenskraft inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog *(delåtgärderna 16.2 och 16.4 fokusområde 2a)* 59
8.3. Stöd till samarbeten och pilotprojekt för att förbättra jordbruksföretagens konkurrenskraft genom bättre djurvälfärd och kort livsmedelskedja (*delåtgärderna 16.2, 16.4 och 16.9 fokusområde 3a)* 59
8.4. Stöd till samarbeten och pilotprojekt för att återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jordbruk (*delåtgärderna 16.2, 16.5 och 16.9 fokusområde 4abc)* 59

8.5. Stöd till samarbeten och pilotprojekt för energieffektivisering och förnybar energi *(delåtgärderna 16.2, 16.5 och 16.6 fokusområde 5bc)* 59

8.6. Stöd till samarbeten och pilotprojekt för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak *(delåtgärderna 16.2 och 16.5 fokusområde 5d)* 59

8.7. Stöd till samarbeten och pilotprojekt som främjar fler jobb på landsbygden, diversifiering mot omsorg och social integration samt utbildning inom mat *(delåtgärderna 16.2, 16.3 och 16.9 fokusområde 6a)* 59

8.8. Stöd till pilotprojekt för bredbandsutbyggnad *(delåtgärd 16.2 fokusområde 6c)* .. 59

9. Kommunikation 60

9.1. Kommunikationsplan 60

10. Andra mål, styrande dokument och samverkan med regionala nivån 65

10.1. Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål 65

10.2. Samspel mellan nationell och regional nivå 68

11. Uppföljning och revidering 70

12. Bilagor 71

12.1. Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av nationella behov 71

12.2. Bilaga 2: Fördelning av budget och mål 72

12.3. Bilaga 3. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för ökad konkurrenskraft (*delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 2a)* 74

12.4. Bilaga 4. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att utveckla lokala markander och kort livsmedelskedja samt ökad djurvälfärd *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområden 3a)* 76

12.5. Bilaga 5. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 4abc och 5bcd)* 76

12.6. Bilaga 6. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområden 6a)* 76

12.7. Bilaga 7. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för matkultur *(delåtgärderna1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområden 6b)* 76

12.8. Bilaga 9. Bedömningsgrunder för projektstöd till lantrasföreningar *(delåtgärd 10.2 fokusområde 4a)* 77

12.9. Bilaga 10. Bedömningsgrunder för stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP *(delåtgärd 16.1 fokusområde 2a, 3a, 4abc, 5bc och 5d)* 79

Bedömningsgrunder för stöd för att bilda innovationsgrupper 79

Bedömningsgrunder för stöd för innovationsprojekt 81

12.10. Bilaga 11. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för ökad konkurrenskraft inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog *(delåtgärd 16.2 och 16.4 fokusområde 2a)* 84

12.11. Bilaga 12. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för att förbättra jordbruksföretagens konkurrenskraft genom bättre djurvälfärd och kort livsmedelskedja (*delåtgärd 16.2, 16.4 och 16.9 fokusområde 3a)*..... 84

12.12. Bilaga 13. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för att återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jordbruk (*16.2, 16.5 och 16.9 fokusområde 4abc)* 84

12.13. Bilaga 14. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för energieffektivisering och förnybar energi *(delåtgärd 16.2, 16.5 och 16.6 fokusområde 5bc)* 84

12.14. Bilaga 15. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak *(delåtgärd 16.2 och 16.5 fokusområde 5d)* 84

12.15. Bilaga 16. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt som främjar fler jobb på landsbygden, diversifiering mot omsorg och social integration samt utbildning inom mat *(delåtgärd 16.2, 16.3 och 16.9 fokusområde 6a)*..... 84

12.16. Bilaga 17. Bedömningsgrunder för stöd till pilotprojekt för bredbandsutbyggnad *(delåtgärd 16.2 fokusområde 6c)* 84

1. Syftet med handlingsplanen

Handlingsplanen ska användas för att styra Jordbruksverkets arbete med nationella prioriteringar samt urval av ansökningar. Handlingsplanen ska också visa hur Jordbruksverket arbetar med partnerskap och kommunikation. Av handlingsplanen ska det även framgå hur Jordbruksverket samordnar sitt arbete med andra mål och andra styrande dokument, men också hur vi samverkar med aktörer på regional nivå exempelvis länsstyrelserna.

2. EU:s mål styr innehållet i programmen

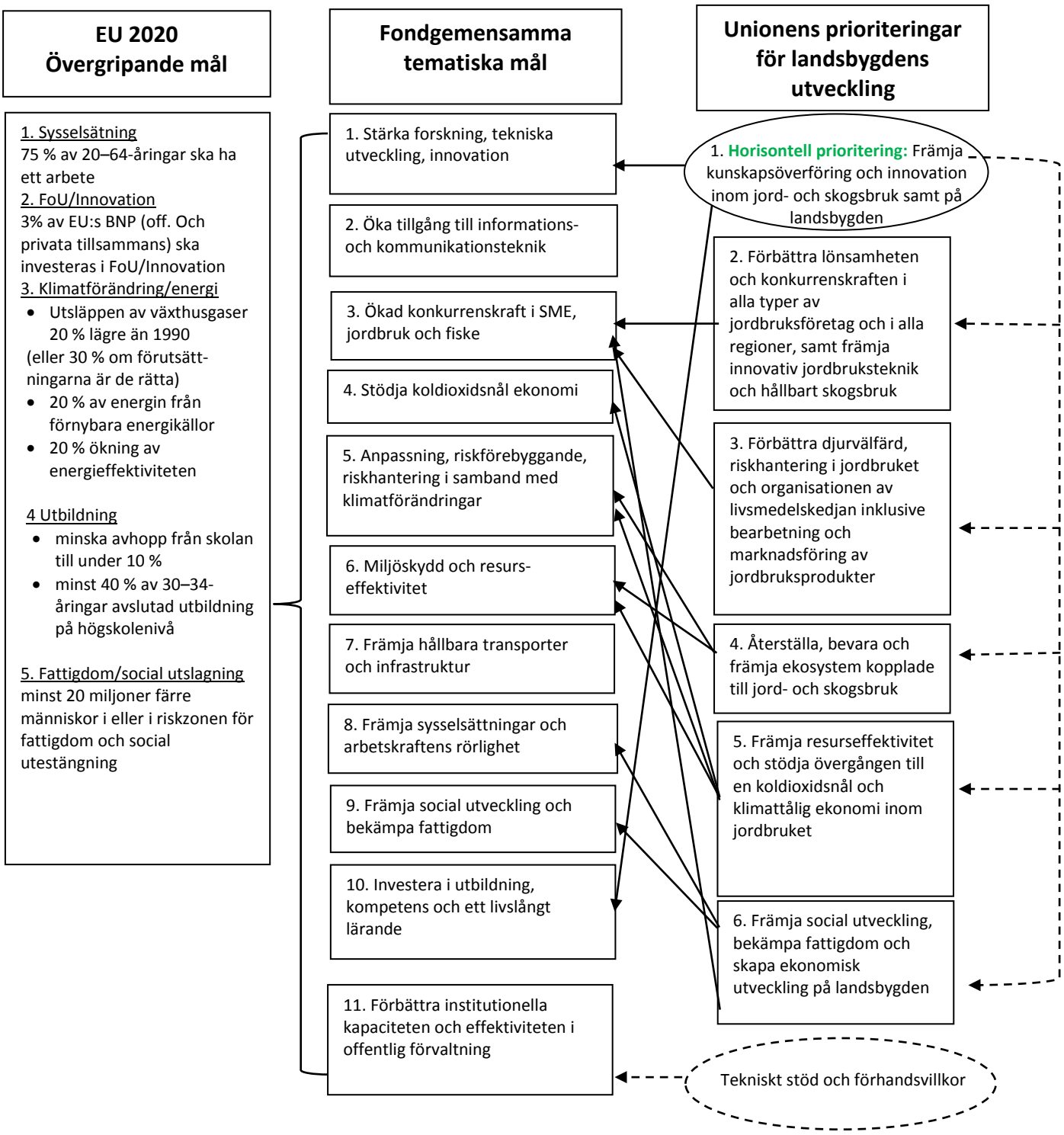
Alla landsbygdsprogrammets prioriteringar bidrar till EU:s övergripande mål, EU 2020. EU 2020 är EU:s tillväxtstrategi för en smart och hållbar ekonomi med hög sysselsättning, god produktivitet och stor social sammanhållning.

I Sverige ska landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, de regionala strukturfondsprogrammen och socialfondsprogrammet gemensamt bidra till de fondgemensamma tematiska målen, se bild nedan. Dessa mål bidrar i sin tur alla till EU 2020.

2.1. Jordbruksverkets arbete med havs- och fiskeriprogrammet

För havs- och fiskeprogrammet arbetar Jordbruksverket med motsvarande tillämpliga delar av en handlingsplan. Denna kommer att slutligt fastställas under hösten 2015 efter en avstämning med ledamöter från havs- och fiskeprogrammets övervakningskommitté. Som förvaltningsmyndighet för landsbygdsfonden och havs- och fiskefonden arbetar Jordbruksverket för en ökad samordning i framtagandet av urvalskriterier, kommunikation, utvärdering, regelverk, jämställdhet och strategiska prioriteringar i stort som kan ge positiva effekter för den verksamhet som utförs av fondernas målgrupper.

2.2. Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

2.3. Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet

Det svenska landsbygdsprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 15 mer detaljerade fokusområden. Regeringen har beslutat hur programmets pengar ska fördelas på fokusområden och delåtgärder. Fokusområdena 1abc ska genomsyra samtliga åtgärder och finns därför inte med i tabellen ”Landsbygdsprogrammet 2014-2020”. 1abc handlar om kunskapsöverföring och innovation.

Följande prioriteringar och fokusområden används inom det svenska landsbygdsprogrammet:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk samt på landsbygden.

a) främja innovation, samarbete och kompetensutveckling på landsbygden
b) stärka banden mellan jordbruk och livsmedelsproduktion samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljökvalitet
c) främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk

2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbrukskteknik och hållbart skogsbruk

a) konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog
b) underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk-, trädgård- samt rennäring

3. Förbättra djurvälfärd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter

a) förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvälfärd

4. Återställa, bevara och främja ekosystem kopplade till jord- och skogsbruk

a) återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden
b) förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel
c) förebygga markerosion och förbättra markskötseln

5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket

b) effektivisera energianvändningen inom jordbruket
Gränsdragningen mellan fokusområdena 5b och 5c är ofta svår att göra, varför dessa insatser av förenklingsskäl hanteras under fokusområde 5c, på så sätt kan en resursmässig splittring på flera fokusområden undvikas.
c) främja tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel
d) minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak

6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden

a) främja diversifiering, skapande och utveckling av nya små företag och arbetstillfällen

b) främja lokal utveckling på landsbygden
c) anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur

Tabellen nedan visar de åtgärder som finns i landsbygdsprogrammet och hur dessa ska bidra till olika fokusområden. I handlingsplanen kapitel 5-8 finns de åtgärder som Jordbruksverket handlägger. Länsstyrelserna, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket är andra myndigheter som handlägger stöd och ersättningar i landsbygdsprogrammet.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Åtgärd - artikel enligt landsbygdsförordningen — **"x" som visar vilka delåtgärder**

Delåtgärd – del av artikeln i landsbygdsförordningen, enligt EU-kommissionens uppdelning — **som ska bidra till olika fokusområden**

		Fokusområde									
Kod för Åtgärd och delåtgärd		**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
		Konkurrenskraft och lönsamhet	**Unga**	**Korta leveranskedjor och djurvälfärd**	**Miljö i jordbruket**	**Energieffektivisering och förnybar energi**	**Minska utsläpp av växt-husgaser & ammoniak**	**Miljö i skogsbruket**	**Nya jobb och diversifiering**	**Lokal utveckling**	**Bredband**
1	**Kompetensutveckling**	**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
1.1	Stöd till kompetensutveckling	x		x	x			x	x	x	
1.2	Stöd till demonstrationer och information	x		x	x			x	x	x	
2	**Rådgivning**	**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
2.1	Stöd till rådgivningstjänster	x		x	x			x	x	x	
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare	x		x	x			x	x		
4	**Investeringar till jordbruk, trädgård och rennäring**	**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
4.1	Investeringsstöd inom jordbruk, trädgård och rennäring	x				x	x				
4.2	Förädlingsstöd			x					x		
4.4	Miljöinvesteringar										
4.4	Stängsel mot rovdjur				x						
4.4	Engångsröjning av betesmark				x						
4.4	Reglerbar dränering				x						
6	**Jordbruks- och affärsutveckling**	**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
6.1	Startstöd		x								
6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat					x	x		x		
7	**Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd**	**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
7.2	Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur									x	
7.3	Stöd till bredband										x
7.4	Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden									x	
7.5	Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation									x	
7.6	Stöd till utveckling av natur och kulturmiljö									x	
7.6	Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet				x						
7.6	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald				x						
7.6	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet				x						
7.6	Anlägga tvåstegsdiken				x						
7.6	Återskapa och restaurera kulturmiljöer i renskötselområdet				x						
8	**Stöd för miljöåtgärder i skogen**										
8.4	Stöd till återställande av skadad skog							x			
8.5	Stöd för att bevara och utveckla skogens miljövärden							x			

10	**Miljö- och klimatvänligt jordbruk**										
10.1	Miljöersättningar				x						
	Betesmarker och slåtterängar				x						
	Komplement - Lieslåtter				x						
	Komplement - Efterbete				x						
	Komplement – Höhantering				x						
	Komplement - Lövtäkt				x						
	Komplement - Bränning				x						
	Komplement – Svårtillgängliga platser				x						
	Fäbodar				x						
	Restaurering av betesmarker och slåtterängar				x						
	Vallodling				x						
	Skötsel av våtmarker och dammar				x						
	Minskat kväveläckage				x						
	Skyddszoner				x						
	Hotade husdjursraser				x						
10.2	**Projektstöd till lantrasföreningar**				x						
11	**Ekologisk produktion**										
11.1	Omställning till ekologisk produktion				x						
11.2	Ersättning för ekologisk produktion				x						
13	**Kompensationsstöd** (inklusive vall i dessa områden)				x						
14	**Djurvälfärdsersättningar**										
	Extra djuromsorg för suggor			x							
	Extra djuromsorg för får			x							
	Utökad klövhälsovård för mjölkkor			x							
16	**Samarbete**	**2a**	**2b**	**3a**	**4abc**	**5bc**	**5d**	**4abc skog**	**6a**	**6b**	**6c**
16.1	Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP	x		x	x	x	x				
16.2	Stöd till utveckling inom jordbruk-, livsmedel och skog samt pilotprojekt	x		x	x	x	x		x	x	x
16.4	Stöd till samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan			x							
16.5	Stöd till samarbeten inom miljö	x			x	x	x			x	
16.9	Stöd till samarbeten som främjar diversifiering och information om miljö och mat			x	x				x		
19	**Lokalt ledd utveckling**										
19.1	Förberedande stöd för lokalt ledd utveckling									x	
19.2	Stöd inom lokalt ledd utveckling									x	
19.3	Stöd till samarbete inom lokalt ledd utveckling									x	
19.4	Stöd till driftskostnader inom lokalt ledd utveckling									x	

2.4. Jordbruksverket handlägger delar av programmet

Följande åtgärder handlägger Jordbruksverket:

- Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för ökad konkurrenskraft i jordbruket *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 2a)*
- Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att utveckla lokala marknader och kort livsmedelskedja samt ökad djurvälfärd *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 3a)*
- Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområdena 4abc och 5bcd)*
- Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 6a)*
- Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för mat kopplat till kulturarv och kulturmiljöer *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområde 6b)*
- Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö *(delåtgärd 7.6 fokusområde 6b) Startar 2016*
- Projektstöd till lantrasföreningar *(delåtgärd 10.2 fokusområde 4a)*
- Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP, för ökad konkurrenskraft i jordbruket *(delåtgärd 16.1 fokusområde 2a)*
- Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP, för kort livsmedelskedja, lokala marknader och ökad djurvälfärd *(delåtgärd 16.1 fokusområde 3a)*
- Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP, inom miljö *(delåtgärd 16.1 fokusområde 4abc)*
- Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP, för energieffektivisering och förnybar energi *(delåtgärd 16.1 fokusområde 5bc)*
- Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP, för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak *(delåtgärd 16.1 fokusområde 5d)*
- Stöd till samarbeten och pilotprojekt *Startar 2016*

Jordbruksverket handlägger också stöd inom lokalt ledd utveckling, ersättning till hotade husdjursraser, djurvälfärdsersättningar och tekniskt stöd inom landsbygdsprogrammet 2014-2020. Hanteringen av dessa stöd ingår inte i denna handlingsplan.

2.4.1. Landsbygdsprogrammets landsbygdsdefinition

Landsbygdsdefinitionen i landsbygdsprogrammet består av fyra huvuddelar; jordbruksföretag, mindre tätorter, regionala undantag samt särskild definition för lokalt ledd utveckling. Under vissa omständigheter kan enskilda åtgärder tillämpa en annan definition.

Ingen geografisk avgränsning kommer att tillämpas för de insatser som har anknytning till jordbruksföretag, jordbruksverksamhet, skogsbruksverksamhet, målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk eller för investeringar i bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter även om stödmottagaren är lokaliserad i en tätort.

För övriga åtgärder, delåtgärder eller typer av insatser med undantag för lokalt ledd utveckling, definieras landsbygd som områden utanför tätorter med mer än 3 000 invånare enligt SCBs befolkningsstatistik för år 2010. I de fall där stödmottagaren (projektägaren) är lokaliserad till en tätort med mer än 3 000 invånare ska projektets mervärde och nytta tillfalla landsbygdsområdet. Insatser ska kunna genomföras även i större tätorter om projektet tillför mervärden till landsbygdsområden.

Förekomsten av tätorter i ett annars glest befolkat område kan vara viktiga stödjepunkter i genomförandet av programmet. Av denna anledning bör berörda myndigheter som handlägger stöd som riktas till de län där befolkningstätheten är lägre än medelvärdet för riket (22,9 invånare per kvadratkilometer) ges möjlighet att nyansera och utveckla den ovan bestämda huvudregeln. Detta kan göras genom att större tätorter räknas in i tillämpningsområdet för dessa län.

3. Partnerskapet

Jordbruksverket har valt att arbeta med ett nationellt partnerskap och fyra referensgrupper i framtagandet av den nationella handlingsplanen för landsbygdsprogrammet 2014-2020. Utöver detta kommer vi att ha ett nära samarbete med länsstyrelserna för att säkra ett nationellt och regionalt perspektiv i genomförandet av flera insatsområden.

Det övergripande målet med partnerskapet och referensgrupperna är att alla deltagare ska bidra till en smart och hållbar tillväxt för alla. Partnerskapet och referensgrupperna ska medverka i behovsanalysen och prioriteringen av kommande nationella insatser i landsbygdsprogrammet. De nätverk som deltagarna är med i eller har tillgång till är avgörande för att information om landsbygdsprogrammet ska nå de målgrupper som kan bidra till att uppfylla programmets mål.

3.1. Det nationella partnerskapet

Vi har valt att samråda med den redan befintlig övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet 2014-2020 när det gäller att stämma av handlingsplanens innehåll på en övergripande nivå.

Följande aktörer ingår i övervakningskommittén:

Länsstyrelserna	Naturskyddsföreningen
Regionalt utvecklingsansvariga	Företagarna
Jordbruksverket	Lantbrukarnas Riksförbund
Sametinget	Lantbrukarnas Riksförbund Skogsägarna
Sveriges lantbruksuniversitet	Hushållningssällskapens förbund
Skogsstyrelsen	Kommunal
Naturvårdsverket	Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet
Havs- och vattenmyndigheten	Ekologiska Lantbrukarna
Tillväxtverket	Coompanion
Svenska ESF-rådet	Hela Sverige ska leva
Riksantikvarieämbetet	Skärgårdarnas riksförbund
Post- och telestyrelsen	Landsbygdsnätverket
Sveriges Kommuner och Landsting	Lokalt Ledd Utveckling
Sveriges Hembygdsförbund	Winnet

En avstämning av handlingsplanens innehåll och eventuella ändringar gör vi en gång per år, under hösten, med övervakningskommittén. Som framgår nedan så ingår ungefär hälften av aktörerna i övervakningskommittén även i en eller flera av referensgrupperna. Referensgrupperna har en mer aktiv roll i arbetet med handlingsplanen.

3.2. **Referensgrupperna**

För att säkra samsyn och samverkan mellan myndigheter och organisationer har vi fyra referensgrupper. Tillsammans med referensgrupperna ska vi analysera de behov som finns och föreslå vilka områden vi ska satsa på och vilka upphandlingar och utlysningar vi ska göra nationellt. Referensgrupperna ska vara med och föreslå vilka aktiviteter som ska prioriteras på kort och lång sikt. Syftet är att vi ska använda landsbygdsprogrammets pengar på bästa sätt för att uppnå de mål som finns.

Vi vill också stämma av vad referensgruppen kan bidra med när det gäller att kommunicera och informera om programmet och hur de kan hjälpa till att nå aktuella målgrupper. Inför den årliga uppdateringen har vi minst en gång per år möten med referensgrupperna för diskutera vilka eventuella ändringar vi behöver göra.

3.2.1. Skapa jobb och attraktivitet – insatser inom mat, dryck, besöksnäring och andra branscher på landsbygden

Inom detta område har vi valt att forma en referensgrupp som består av följande aktörer:

Business Sweden	Sametinget
Ekoturismföreningen	SP Food and Bioscience
Eldrimner	Svenska Musterier
Hushållningssällskapet	Svenska Turistföreningen
Lantbrukarnas Riksförbund	Svenska Vinodlare
Livsmedelsföretagen	Sveriges fisketurismföretagare
Livsmedelsverket	Sveriges lantbruksuniversitet
Länsstyrelserna	Tillväxtverket
Organic Sweden	VisitSweden
Riksantikvarieämbetet	Visita

Det första mötet med referensgruppen var den 28 maj i Stockholm. De åtgärder vi fokuserade på under mötet är de som öppnar för ansökningar under 2015 nämligen:

- stöd till kompetensutveckling och rådgivning
- stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP

På mötet diskuterades främst vilka behov som finns inom kompetensutveckling och rådgivning på nationell och regional nivå samt vilka angelägna områden som finns för pilotprojekt och innovationer. Båda frågorna kopplades till korta livsmedelskedjor och lokala marknader, mat och dryck, besöksnäring samt andra näringar på landsbygden.

Sammankallande för denna referensgrupp är Elisabet Bjelke, landsbygdsutvecklings-enheten på Jordbruksverket.

3.2.2. Växt och miljö

Inom detta område har vi valt att forma en referensgrupp som består av följande aktörer:

Betodlarna	Odling i balans
Branschråd för Lantbrukets Rådgivningsföretag	Riksantikvarieämbetet
Ekologiska Lantbrukarna	Salixodlarna
Energigas Sverige	Skogsstyrelsen
Havs- och vattenmyndigheten	Spannmålsodlarna
Hushållningssällskapet	Stiftelsen Lantbruksforskning
JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik	Svebio
Kemikalieinspektionen	Sveriges Biodlares Riksförbund
Lantbrukarnas Riksförbund	Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare
LRF Mjölk	Sveriges lantbruksuniversitet
Länsstyrelserna	Världsnaturfonden WWF
Naturvårdsverket	

Det första mötet med referensgruppen var den 27 maj i Stockholm. De åtgärder vi fokuserade på under mötet är de som öppnar för ansökningar under 2015 nämligen:

- stöd till kompetensutveckling och rådgivning
- stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP

På mötet diskuterades främst vilka behov som finns inom kompetensutveckling och rådgivning på nationell och regional nivå samt vilka angelägna områden som finns för pilotprojekt och innovationer.

Båda frågorna kopplades till hur vi kan nå målen för ökad konkurrenskraft, hållbar matproduktion, samhällsmålen inom och miljö- och klimat och bidra till en hållbar utveckling av landsbygden. Vi kopplade frågorna till följande områden:

- konkurrenskraft inom jordbruk och trädgård
- ett rikt odlingslandskap
- Greppa Näringen
- växtskyddscentralerna
- ekologisk produktion
- vattenhushållning
- förnybar energi – minskad klimatpåverkan
- tvärvillkor- och förgröning

Sammankallande för denna referensgrupp är Magnus Franzén, växt- och miljöavdelningen på Jordbruksverket.

3.2.3. Djur

Inom detta område fanns sedan tidigare en fungerande referensgrupp som vi har valt att fortsätta att arbeta med. Följande aktörer ingår i gruppen:

Gimrarna	Svenska fåravelsförbundet
Hushållningssällskapet	Svenska Hästavelsförbundet
Hästnäringens Nationella Stiftelse	Svenska Köttföretagen AB
Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)	Svenska Ägg
LRF Häst	Sveriges Biodlares Riksförbund
LRF Konsult	Sveriges Grisföretagare
Länsstyrelserna	Sveriges lantbruksuniversitet
Rådgivningsbolaget	Sveriges Nötköttsproducenter
Svensk Fågel	Växa Sverige

Det första mötet med referensgruppen var den 25 februari 2015. De åtgärder vi fokuserade på under mötet var de som öppnar för ansökningar under 2015 nämligen:

- stöd till kompetensutveckling och rådgivning
- stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP

På mötet diskuterade vi främst hur vi ska använda pengarna under de närmaste åren för kompetensutveckling inom svensk husdjursskötsel och animalieproduktion för att öka konkurrenskraften och djurvälfärden.

De aktiviteter som berördes var kurser, informations- och demonstrationsåtgärder, rådgivningstjänster och fortbildning av rådgivare samt samverkansåtgärder i form av pilotprojekt och verksamhet inom det europeiska innovationspartnerskapet (EIP).

Sammankallande för denna referensgrupp är Göte Frid, miljöersättningsenheten på Jordbruksverket.

3.2.4. Lantrasföreningar

Inom detta område fanns sedan tidigare en fungerande referensgrupp som vi har valt att fortsätta att arbeta med. Följande aktörer ingår i gruppen:

Avelsföreningen för svenska ardennerhästen	Gutefårakademin
Föreningen allmogegeten	Jämtlands läns semin och bockavelsförening
Föreningen allmogekon	NordBi
Föreningen för svensk lågland	Representant för fäbodbrukarna
Föreningen gotlandskaninen	Ryaklubben
Föreningen gutefåret	Svensk fjällrasavel
Föreningen landtsvinet	Svenska finullsföreningen
Föreningen nordsvenska hästen	Svenska lanthönsklubben
Föreningen svenska allmogefår	Svenska russavelsföreningen
Föreningen äldre boskap	Sveriges rödkulleförening

Det första mötet med referensgruppen var den 16 april 2015. De åtgärder vi fokuserade på under mötet är de som öppnar för ansökningar under 2015 nämligen:

- projektstöd till lantrasföreningar
- stöd till kompetensutveckling och rådgivning
- stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP

På mötet diskuterade vi främst de prioriteringar som vi bör göra för projektstöden till lantrasföreningarna samt hur vi ska bedöma ansökningar.

Sammankallande för denna referensgrupp är Göte Frid, miljöersättningsenheten på Jordbruksverket.

4. Jordbruksverkets prioriteringar och urvalskriterier i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. I kapitel 5 till och med 8 visas de övergripande prioriteringarna för de projekt- och företagsstöd som Jordbruksverket ska handlägga. Här visas också de nationella prioriteringar som görs utifrån den SWOT-analys som finns i bilaga 1.

För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. De speglar prioriteringarna i Sverige och bygger på SWOT-analysen.

Det finns inte några urvalskriterer som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis.

Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Arbetet kommer att ske successivt under programperioden.

4.1. Hur urvalskriterier räknas

Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

4.1.1. Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas.

4.1.2. Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras.

4.1.3. Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

5. Kompetensutveckling och rådgivning

Syftet med kompetensutvecklingen och rådgivningen är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet. I sin helhet ska åtgärderna bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Förutom Jordbruksverket finns det fler myndigheter som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning. Det är länsstyrelserna, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan. Jordbruksverket är den enda myndigheten som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning inom följande områden: ökad konkurrenskraft, djurvälfärd samt kort livsmedelskedja och lokala marknader. Jordbruksverket ansvarar också för stöd för fortbildning av rådgivare inom delåtgärd 2.3.

5.1. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för ökad konkurrenskraft

5.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för ökad konkurrenskraft (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3). Syftet är att stärka jordbrukets konkurrenskraft genom att de som är verksamma inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag får ökad kunskap, praktiska exempel, eller individuellt anpassad rådgivning om hur de kan leda sitt företag så att det kan utvecklas, marknadsorienteras och anpassa sig till klimatförändringar. Kompetensutveckling och rådgivning kan exempelvis innehålla ämnen som företagsledning, juridik, företagsadministration, marknadskunskap, ledarskap, affärsmannaskap, riskhantering, planering och upphandling inför byggnation samt byggnadslösningar och produktionsfrågor för olika driftsgrenar inom jordbruk, trädgård och rennäring (fokusområde 2a).

5.1.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

Svenska landsbygdsföretag måste stärka sin konkurrenskraft för att klara sig på en mer öppen marknad. Ett sätt att stärka företagarna kan vara att erbjuda kurser inom ett flertal olika områden exempelvis företagsledning där det kan ingå såväl kunskap om marknaden som om att vara arbetsgivare. Det kan vara kurser för att anlysera företagets produktion, rutiner och arbetssätt, men också kurser för att kunna göra kostnadseffektiva investeringar. En grupp som befinner sig i en krissituation och behöver extra stöd är mjölkproducenterna. För att inte förlora produktionsresurser och för att inte företag i onödan ska gå i konkurs behöver vi göra insatser för att stödja dessa.

När vi har prioriterat nationellt ser vi också att medelåldern är hög och att det dessutom är svårt att rekrytera unga. Därför behöver vi öka kompetensen hos unga redan innan de har gjort sina yrkesval för att öka kunskapen och intresset för de gröna näringarna och visa på dess möjligheter. Förutom att skapa god lönsamhet är det också viktigt att se till ett företags konkurrenskraft. Om alla produktionsgrenar inom jordbruket och trädgårdsnäringen ska vara

konkurrenskraftiga behöver specifika åtgärder för att öka produktiviten och resurseffektiviteten riktas till varje produktionsgren. Det kan vara att använda biologiska och ekonomiska nyckeltal för att planera produktion, utvärdera och följa upp verksamhet. Det kan vara samarbeten till exempel mellan mjölkproducenter och specialiserade ungnötsuppfödare. Men också att utveckla rådgivningstjänster och rådgivningsmetoder för att snabbare kunna sprida och använda resultaten från tillämpad forskning och försök. Här kan erfa-grupp[1] mellan eller inom olika driftsgrenar vara en metod som kan ge bestående förändringar.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till att:

- jordbrukare, trädgårdsföretagare och företagare i rennäringen får ökad kompetens i att leda och styra sina företag vad gäller entreprenörskap, utveckling av affärsstrategier och affärsplaner, marknadskunskap, riskhantering, arbetsgivarkompetens och management
- få effektiva och lönsamma samarbetsformer mellan företag
- företagens produktionsprocesser blir mer effektiva både vad gäller kostnad och kvalitet
- kompetensen för att hantera stora investeringar ökar, speciellt när det gäller investeringar i djurstallar
- fler unga känner till möjligheterna inom de gröna näringarna
- stärka tillgången till arbetskraft för de gröna näringarna
- stödja nystartade företagare inom jordbruks-, trädgårds- och rennäring samt underlätta ägarskiften
- stödja företag och företagsgrupper för att undvika ekonomisk kris
- förbättra produktivitet och resurseffektivitet i produktionen
- utveckla och anpassa rådgivningen till näringens behov och efterfrågan på marknaden
- öka effektiviteten och innovationskraften i rådgivningen.

5.1.3. Målbild

Attraktiv landsbygd – genom konkurrenskraftigt jordbruk.

5.1.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

[1] Grupp för erfarenhetsutbyte

5.1.5. Upphandling, utlysning och Jordbruksverkets eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

Kompetensutvecklingen inom fokusområde 2a, för ökad konkurrenskraft kommer baseras på utlysningar, upphandlingar och egen verksamhet. Merparten av verksamheten ska planeras och genomföras av externa aktörer.

I de fall utlysningar används ska ansökan komma in under den bestämda ansökningsperioden. Utlysningar och upphandlingar kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket kommer att upphandla verksamhet enligt lagen om offentlig upphandling. Jordbruksverket avser inte att bedriva någon egen rådgivning.

Vi planerar att upphandla följande verksamheter:

- rådgivning till krisande mjölkföretag
- rådgivning inom Lean

Utlysningar under 2015

Den första utlysningen gjorde vi i juni 2015 med en ansökningsperiod fram till och med den 1 september. Ansökan ska främst omfatta tiden till och med första halvåret 2018.

Den första utlysningen omfattade dels kurser och utbildningar till företagare och anställda inom jordbruk och trädgård för att införa Lean i sina företag dels informationsinsatser som ska underlätta införandet av Lean. Nästa utlysning kommer att ske i slutet av 2015. Utlysningen kommer att omfatta följande informationsinsatser:

- för att öka intresset för de gröna näringarna
- till trädgårdsnäringen
- om goda exempel både när det gäller användandet och introduktion av ny teknik och nya arbetsmetoder inom olika driftsgrenar,

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Jordbruksverket avser att starta ett eget projekt som ska samla in och kommunicera kunskap om konkurrenskraftigt jordbruk. Vidare ska vi ta fram underlag för rådgivning och stimulera till innovationer.

5.1.5.1. Det här gäller för urval av ansökningar

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

5.1.6. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 2a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 4.

Urvalskriterier	**Poängsättning**	**Viktning**
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet. +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag. +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, ***eller*** kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör ***eller*** kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler. +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringen *eller* till stor nytta för miljön/klimatet.	40
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål(tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	15
Summa viktning		100

5.1.7. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter, som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

För stöd till fortbildning av rådgivare (2.3) kan varje rådgivningsföretag som mest få 200 000 euro under en 3-årsperiod för att utbilda sin personal.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som ”eget arbete” då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast ”eget arbete” som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.1.7.1. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling för ökad konkurrenskraft (delåtgärd 1.1, fokusområdena 2a)
Deltagaren ska lägst betala 500 kr för en kurs.

Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2, fokusområdena 2a)
Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområdena 2a)
Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av Jordbruksverkets timkostnad för tjänsten.

Fortbildning av rådgivare (delåtgärd 2.3, fokusområdena 2a)
Inget krav på avgift.

5.2. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att utveckla lokala marknader och kort livsmedelskedja samt ökad djurvälfärd

5.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för att utveckla lokala marknader, kort livsmedelskedja samt ökad djurvälfärd. (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3). Syftet är att stärka jordbrukets konkurrenskraft genom att de som är verksamma inom livsmedelsproduktion och förädling och företag med djurhållning får ökad kunskap, praktiska exempel eller individuellt anpassade råd om hur de kan utveckla lokala marknader eller korta leveranskedjor från producent till konsument. Det kan också vara att skapa mervärden genom förstärkt djuromsorg. Kompetensutveckling och rådgivning kan exempelvis innehålla ämnen som småskalig livsmedelsförädling, företagsledning, marknadskunskap och logistik. Inom djurvälfärd kan det också handla om klimatanpassning (fokusområde 3a).

5.2.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

5.2.2.1. Lokala marknader och kort livsmedelskedja

En ökad förädlingsgrad och insatser för att minska antalet mellanhänder fram till konsument är en möjlighet för jordbrukare och förädlare att skapa lönsamhet. Konsumenterna efterfrågar alltmer produkter från den lokala marknaden med känt ursprung och hög kvalitet.

Jordbruksverket prioriterar:

- nationella insatser för traditionellt mathantverk och annan småskalig livsmedelsförädling genom kurser, informationsinsatser och rådgivning inom produktområden som använder råvaror från den svenska landsbygden
- regionalt förankrade kurser, informationsinsatser och rådgivning som underlättar för jordbruk, trädgårds- och rennäringsföretag att förädla sina råvaror för den lokala marknaden eller för en kortare livsmedelskedja
- kompetensutveckling för ökad samverkan mellan olika aktörer (kluster) i matkedjan som metod för att stärka den lokala marknaden
- kompetensutveckling om e-handel eller andra digitala tjänster för att stärka konkurrenskraften på lokala marknader

5.2.2.2. Ökad djurvälfärd

Verksamheten ska främst inriktas på att säkra och utveckla en god djuromsorg i samband med att innovationer och resultat från forskning och försök leder till förändringar i produktion och djurhållningssystem samt vid strukturutveckling i näringen. Det är angeläget att ytterligare förstärka och utnyttja den konkurrenskraft och de mervärden som en god djuromsorg ger förutsättningar för.

Att behålla hög djurvälfärd och hög hälsostatus med fortsatt låg användning av antibiotika är ett övergripande mål för alla djurslag och produktionsinriktningar. God djurhälsa är positivt

för såväl klimateffektivitet, djurvälfärd, produktivitet och lönsamhet och är därmed viktig för hög konkurrenskraft. Ett målinriktat avelsarbete centralt och på besättningsnivå med noggrant urval och uppfödning av avelsdjur som leder till hållbara och friska djur utgör en viktig grund. Omsorgsprogram och smittskyddsprogram är andra grundläggande områden.

För den betesbaserade produktionen är det angeläget med åtgärder för att förebygga utveckling av parasitresistens och att ta fram en nationell strategi för detta.

Efterfrågan på färskt lammkött året runt har ökat och kräver därför mer kunskap hos uppfödarna.

Unga djurs överlevnad kan förbättras genom ändamålsenliga rutiner och studier av hälsorisker och dödsorsaker och hur dessa kan förebyggas. Vaccinationsprogram och systematisk provtagning för att förbättra och bedöma hälsoläget kan vara exempel på åtgärder.

Jordbruksverket prioriterar:

- djurvälfärd relaterad till att hålla djur på bete
- överlevnad och hälsorisker hos unga djur
- förebyggande smittskydd för bättre djurhälsa och produktkvalité
- system för att tidigt upptäcka och åtgärda brister i djurens välfärd till exempel kvalitetssäkrad klövvård
- djurvälfärd relaterad till ny- och ombyggnation samt större förändringar i produktionen, djurhållnings- och uppfödningsmetoder eller nya produktionssystem.

För att nå målen bör vi stödja:

- ett system för kompetensförsörjning med spetsrådgivning
- utvecklingsgrupper som komplement till enskild rådgivning
- rådgivning i form av definierade paket eller program med väl definierat syfte och innehåll
- nationella och regionala branschdagar och utbildningar som ger både kompetensutveckling och möjlighet till samverkan samt är en möjlighet att skapa möten och kunskapsutbyte mellan forskare, rådgivare och praktiker
- utveckling av självstudiematerial och distansutbildningar.

5.2.3. Målbild

Attraktiv landsbygd – genom bra djurvälfärd samt lokala livsmedelsmarknader.

5.2.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

5.2.5. *Upphandling, utlysning och Jordbruksverkets eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning*

Kompetensutvecklingen inom fokusområde 3a, korta livsmedelskedjor och lokala marknader samt djurvälfärd kommer att baseras på utlysningar och upphandlingar.
Merparten av verksamheten ska planeras och genomföras av externa aktörer.

I de fall utlysningar används ska ansökan komma in under den bestämda ansökningsperioden. Utlysningar och upphandlingar kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

5.2.5.1. Lokala marknader och kort livsmedelskedja

Upphandlingar under 2015
Under 2015 kommer vi inte att upphandla någon verksamhet.

Utlysningar under 2015
Den första utlysningen gjorde vi i juni 2015 med en ansökningsperiod fram till och med den 1 september 2015. Ansökan ska främst omfatta tiden till och med första halvåret 2018. Utlysningen omfattade:

- nationella projekt inom området traditionellt småskaligt mathantverk i form av kurser, utbildningar och informationsinsatser.

Nästa utlysning planerar vi att göra i slutet av 2015. Den kommer att omfatta:

- kurser och utbildningar samt informationsinsatser efter företagarnas behov inom småskalig livsmedelsförädling.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015
Jordbruksverket avser inte att bedriva några egna projekt.

5.2.5.2. Djurvälfärd

Upphandlingar under 2015
Rådgivarutbildning enligt handlingsplanens prioriteringar.

Utlysningar under 2015
Den första utlysningen gjorde vi i juni 2015 med en ansökningsperiod fram till och med den 1 september 2015. Ansökan ska främst omfatta tiden till och med första halvåret 2018. Utlysningen omfattade:

- nationella projekt inom djurvälfärd, i form av kurser, utbildningar, demonstrationer och informationsinsatser.

I utlysningen var följande områden prioriterade:

- djurvälfärd relaterad till att djur hålls på bete
- ökad överlevnad och minskade hälsorisker hos unga djur
- förebyggande smittskydd

- system för att tidigt upptäcka och åtgärda brister i djurens välfärd
- djurvälfärd relaterad till ny- och ombyggnation samt större förändringar i produktion
- villkorad läkemedelsanvändning

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Jordbruksverket avser inte att bedriva några egna projekt.

5.2.5.3. Det här gäller för urval av ansökningar

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

5.2.6. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 3a)
Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 5.

Urvalskriterier	**Poängsättning**	**Viktning**
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet. +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag. +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, ***eller*** kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör ***eller*** kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler. +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringen *eller* till stor nytta för miljön/klimatet.	40
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål(tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	15
Summa viktning		100

5.2.7. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter, som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

För stöd till fortbildning av rådgivare (2.3) kan varje rådgivningsföretag som mest få 200 000 euro under en 3-årsperiod för att utbilda sin personal.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som ”eget arbete” då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast ”eget arbete” som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom, utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.2.7.1. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling för ökad konkurrenskraft (delåtgärd 1.1, fokusområdena 3a)
Deltagaren ska lägst betala 500 kronor för en kurs.

Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2, fokusområdena 3a)
Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområde 3a)
Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av Jordbruksverkets timkostnad för tjänsten.

Fortbildning av rådgivare (delåtgärd 2.3, fokusområdena 3a)
Inget krav på avgift.

5.3. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat

5.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområdena 4abc och 5bcd) och syftar till att:

- återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden och de europeiska landskapens karaktär (fokusområde 4a)
- förbättra vattenförvaltningen, inklusive hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel (fokusområde 4b)
- förebygga markerosion och förbättra markskötseln (fokusområde 4c)
- effektivisera energianvändningen inom jordbruk och livsmedelsförädling (fokusområde 5b som enligt programmet generellt ingår i fokusområde 5c om förnybar energi)
- främja tillgången på och användningen av energi från förnybara källor och främja en samhällsekonomi som bygger på användning av biprodukter, avfall, restprodukter och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda för livsmedel (fokusområde 5c)
- minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak (fokusområde 5d).

5.3.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

Kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat ska skapa förutsättningar för:

- att uppfylla nationella och internationella miljö- och klimatmål
- att uppfylla mål och prioriteringar inom landsbygdsprogrammet
- ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk
- att uppfylla generationsmålet om att bevara åkermark till kommande generationer.

Genom kompetensutveckling och rådgivning ska lantbrukaren nå en långsiktigt hållbar jordbruksproduktion vilket även stärker konkurrenskraften på landsbygden.

5.3.2.1. Greppa Näringen (fokusområdena 4bc och 5bcd)

De nationella miljömålen, lagstiftning och åtgärds- och handlingsplaner som rör övergödning, klimat, vatten och giftfri miljö är de yttre ramarna för den verksamhet som prioriteras inom området. Fokus är att minska övergödning, minska utsläpp av klimatgaser,

förbättra vattenhushållning, integrerat växtskydd och säker användning av växtskyddsmedel. Arbetet sker inom projektet Greppa Näringen (www.greppa.nu). Projektet drivs som ett samarbete mellan Jordbruksverket, LRF, länsstyrelserna och ett stort antal rådgivningsföretag i lantbruksbranschen. En styrgrupp ska vara knuten till projektet med representanter för LRF, länsstyrelserna, rådgivningsföretagen och Jordbruksverket.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till att:

- behovsanpassa utfodring och användningen av växtnäring för växtodling
- spridningen av mineral- och stallgödsel sker vid lämpliga tidpunkter och på sådant sätt att växtnäringen utnyttjas optimalt samtidigt som negativa effekter på miljön undviks
- stimulera odlingssystem och odlingsteknik som kombinerar ekonomisk lönsamhet med minimal inverkan på miljön
- öka eller behålla markens bördighet och till att minska markpackningen
- gynna rotutveckling och mullhalt
- förbättra jordbrukets vattenhushållning som handlar om rätt mängd vatten vid varje tidpunkt för optimal produktion med begränsad påverkan på miljön
- minimera ammoniakförlusterna från jordbruket
- sprida kunskap om hur klimatpåverkan kan minskas
- stimulera användandet av klimat- och energieffektiva tekniker och metoder
- sprida kunskap om integrerat växtskydd.

5.3.2.2. Växtskyddscentralerna (fokusområde 4b)

De yttre ramarna för den prioriterade verksamheten utgörs av arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö och arbetet med att genomföra den nationella handlingsplanen för hållbar användning av växtskyddsmedel 2013-2017 tillsammans med lagstiftningen på området. Verksamheten ska utveckla och skapa förutsättningar för integrerat växtskydd (IPM) enligt direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel, (2009/128/EG). Den nationella handlingsplanen för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2013-2017, har beslutats av regeringen. I den pekas utbildning, information och rådgivning om integrerat växtskydd ut som en viktig åtgärd.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till ett integrerat växtskydd genom att:

- behovsanpassa den kemiska bekämpningen mot ogräs och skadegörare
- utföra den kemiska bekämpningen på ett sådant sätt att hälso- och miljörisker undviks
- prova ut och använda biologiska och mekaniska bekämpningsmetoder där så är möjligt
- använda sådana odlingssystem eller sådan odlingsteknik som integrerar samtliga produktionsfaktorer optimalt under beaktande av miljöhänsyn

- förhindra att växtskadegörare sprids och förökas upp
- få en mer allsidig flora och fauna till exempel skapa förutsättningar för biologisk mångfald och därmed biologisk bekämpning genom åtgärder som gynnar nyttodjur.

Arbetet med rådgivningsmoduler för integrerat växtskydd och säker hantering av växtskyddsmedel kommer att göras i samarbete med Greppa Näringen.

5.3.2.3. Ekologisk produktion (fokusområde 4c)

Ekologisk produktion bidrar bland annat till de nationella miljömålen Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning. Ekologisk produktion ger också positiva effekter på djurhälsa och landsbygdsutveckling. Tillsammans utgör detta de yttre prioriteringsramarna för verksamheten inom området.

Den ekologiska marknaden har ökat mycket de senaste tio åren. Svenska producenter ska ha bra förutsättningar att vara med på den växande marknaden. Den senaste tiden har också visat att svenska ekologiska jordbruksprodukter är konkurrenskraftiga på en internationell marknad. Det gäller till exempel ägg, mjölkprodukter, spannmål och vallfrö. Mycket tyder på att den ekologiska sektorn kan vara en katalysator för att öka exporten av jordbruksprodukter från Sverige.

Jordbruksverket bedömer att kompetensutveckling och rådgivning både för att stödja lantbrukare inför och under omställning och för att utveckla ekologisk produktion är ett viktigt kompletterande verktyg till ersättningar och marknadens efterfrågan.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till att:

- komplettera och stödja den kompetensutveckling och rådgivning som prioriteras i de regionala handlingsplanerna
- inspirera och motivera rådgivare och lantbrukare att ställa om till och att fortsätta utveckla ekologisk produktion
- förstärka effekterna av landsbygdsprogrammets ersättningar för ekologisk produktion och underlätta för lantbrukarna att följa reglerna för ekologisk produktion.

5.3.2.4. Ett rikt odlingslandskap (fokusområde 4a)

Arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap, konventionen om biologisk mångfald, art - och habitatdirektivet[2], fågeldirektivet[3], EU:s strategi för biologisk mångfald fram till 2020 samt regeringens proposition om kulturmiljöns mångfald[4] utgör de yttre prioriteringsramarna för detta område.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till att:

- bidra till goda kunskaper hos målgrupperna om de nationella miljökvalitetsmål som berör området och hur de kan bidra till att nå målen

[2] Art – och habitatdirektivet (92/43EEG)
[3] Fågeldirektivet (2009/147/EG)
[4] proposition om kulturmiljöns mångfald (2012/13:96)

- bidra till goda kunskaper hos målgrupperna om biologisk mångfald, kulturmiljö i odlingslandskapet och markens produktionsförmåga och åtgärder kopplade till detta
- öka den biologiska mångfalden i områden med intensiv jordbruksproduktion via kampanjen Mångfald på slätten (www.jordbruksverket.se/mangfaldpaslatten).

5.3.2.5. Tvärvillkors- och förgröningsrådgivning (fokusområdena 4abc5bcd)

Syftet med verksamheten är att öka kunskapen om reglerna kring tvärvillkor och förgröning och hur man ska uppfylla dem enligt kommissionens förordning[5].

Jordbruksverket prioriterar:

- rådgivning till jordbruksföretag om hur de kan uppfylla tvärvillkoren och förgröningsvillkoren som gäller för företaget
- fortbildning av rådgivare som ska utföra denna verksamhet.

5.3.2.6. Minskad klimatpåverkan och förnybar energi (fokusområde 5c)

Arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan samt nationella och internationella mål för klimat och förnybar energi är det som utgör de yttre prioriteringsramarna för detta område. Jordbruksverket bedömer att kompetensutveckling och rådgivning är ett viktigt kompletterande verktyg till ersättningar, investeringsstöd och marknadens efterfrågan.

Sveriges jordbruk bidrar till utsläppen av växthusgaser i form av lustgas från odlad mark, koldioxid från mulljordar samt metan från idisslande djur. Jordbruket bidrar även till utsläppen bland annat genom användningen av fossila bränslen i form av diesel i traktorer, olja till spannmålstorkar och indirekt i tillverkningen av mineralgödsel och foder.

När det gäller förnybar energi bidrar jordbruket endast med en till två procent av Sveriges bioenergiproduktion. Potentialen att öka produktionen av energigrödor är stor. En outnyttjad potential är jordbrukets restprodukter, som kan användas både som fasta bränslen och för biogasframställning. Lantbrukare och andra landsbygdsföretagare har också en viktig roll för utvecklingen av annan förnybar energi än bioenergi, till exempel vindkraft.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till att:

- förstärka effekterna av landsbygdsprogrammets ersättningar och investeringsstöd samt underlätta för lantbrukarna att följa reglerna som berör produktion av förnybar energi
- bidra till ökad kunskap om och stimulera användning av klimateffektiva tekniker och metoder

[5]Kommissionens förordning 1305/2013 artikel 15 punkt 4 a-b

- inspirera och motivera rådgivare och lantbrukare till att arbeta för en energieffektivare produktion samt att öka jordbruksföretagens produktion och användning av förnybar energi
- bidra till ökad kunskap om klimatförändringarnas effekter på jordbruket samt främja åtgärder som kan anpassa jordbruket till ett förändrat klimat.

5.3.2.7. Vattenhushållning (fokusområde 4c)

Vattenhushållning i jordbruket omfattar dränering, översvämningsskydd och bevattning och handlar enkelt uttryckt om att få rätt mängd vatten vid varje tidpunkt för en optimal produktion med begränsad påverkan på miljön. En hållbar vattenhushållning är en grundförutsättning för jordbruksproduktionen och bidrar därför till att uppnå miljökvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning samt flera av de vattenrelaterade miljömålen. Kompetens inom jordbrukets vattenhushållning behövs även för att genomföra åtgärderna som föreslås inom vattendirektivet och anpassa jordbruket till ett förändrat klimat. De senaste decennierna har investeringarna inom vattenhushållning varit små vilket har lett till att det idag finns ett begränsat antal personer med kompetens inom området. Det behövs därför satsningar på FoU och kompetensutveckling.

Jordbruksverket prioriterar verksamhet som syftar till att:

- öka kompetensen inom jordbrukets vattenhushållning hos framförallt rådgivare, konsulter och entreprenörer
- sammanställa och förmedla kunskap, samt ta fram verktyg, riktlinjer, vägledning och strategier för en hållbar vattenhushållning
- stödja utvecklingen av privat rådgivnings- och konsultverksamhet inom jordbrukets vattenhushållning så att kunskapen kommer lantbrukarna tillgodo
- åtgärder som föreslås i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram utförs både med hänsyn till miljö och med hänsyn till jordbrukets vattenhushållning.

5.3.3. Målbild

Attraktiv landsbygd - genom bättre miljö och klimat.

5.3.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

5.3.5. *Upphandling, utlysning och Jordbruksverkets eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning*

Kompetensutvecklingen inom fokusområde 4abc och 5bcd, miljö och klimat kommer att baseras på utlysningar, upphandlingar och egen verksamhet.

I de fall utlysningar används ska ansökan komma in under den bestämda ansökningsperioden. Utlysningar och upphandlingar kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

5.3.5.1. Greppa Näringen

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket kommer inte göra några upphandlingar utöver upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015

Jordbruksverket kommer att göra en utlysning för informationsinsatser inom Greppa Näringen.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Demonstrationer och information

Jordbruksverket kommer att arbeta med styrning, projektledning, marknadsföring, kommunikation, rådgivningsstöd, webbplats samt utveckling och utvärdering av projektet Greppa näringen.

Vad som är möjligt att göra i projektet kommer att styras med hjälp av dokumentet Krav och rekommendationer. Utbudet av rådgivningsmoduler kommer att samordnas och utvecklas. Information om växtnäringsfrågor och kväveutnyttjande i höstvete kommer att erbjudas under våren. Informationsmaterial inklusive underlagsmaterial till rådgivningsmoduler kommer att tas fram (webb, nyhetsbrev, appar, broschyrer, sociala medier). Broschyren ”Rekommendationer för gödsling och kalkning” kommer att uppdateras. Greppa Näringens administrativa system och rådgivningsverktyget VERA kommer att förvaltas och utvecklas. Inom projektet kommer även stöd till rådgivare, lantbrukare och trädgårdsodlare finnas (mejl, telefon, brev, personliga möten, delta i andras arrangemang, mässor med mera).

Fortbildning av rådgivare

Jordbruksverket kommer att erbjuda fortbildningskurser till rådgivare. Kurserna riktar sig till rågivare inom Greppa Näringen och är inriktade på att ge goda förutsättningar för att genomföra rågivning kring olika rådgivningsmoduler som ingår i projektet.

5.3.5.2. Växtskyddscentralerna

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket kommer inte göra några upphandlingar utöver upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015

Jordbruksverket kommer att göra en utlysning för att säkerställa tillgång av information kring säker hantering av växtskyddsmedel.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Demonstration och information

Jordbruksverket avser att bedriva verksamhet vid växtskyddscentralerna och övergripande verksamhet av samordnande och sammanhållande karaktär.

Stommen i växtskyddscentralernas arbete utgörs av den årliga prognos- och varningsverksamhet, där utvecklingen i angreppen av sjukdomar och skadegörare följs i ett stort antal lantbruks- och trädgårdsgrödor. Prognos- och varningsverksamheten är avgörande för möjligheterna för att tillämpa integrerat växtskydd i Sverige. Resultaten från prognos- och varningsverksamheten och andra beslutsstöd görs tillgängliga under säsong, som redskap till behovsanpassad bekämpning. Inom projektet kommer även stöd till rådgivare, lantbrukare och trädgårdsodlare finnas (mejl, telefon, brev, personliga möten, delta i andras arrangemang, mässor med mera)

I vårt projekt kommer vi att ta fram underlag för arbetet med integrerat växtskydd och göra det tillgängligt på flera olika sätt. Här är kunskap om skadegörare och ogräs, bekämpningsstrategier, grödspecifika riktlinjer, växtföljder, kunskaper om ekologisk odling, kunskap om skadegörarnas naturliga fiender, sortval och gödslingsrekommendationer viktiga utgångspunkter för arbetet. Växtskyddscentralerna samarbetar med Greppa Näringen om rådgivningsmoduler för integrerat växtskydd och säker hantering av växtskyddsmedel.

Annat som ingår i arbetet är strategier för att undvika resistens mot växtskyddsmedel, strategier för att hantera nya och nygamla växtskadegörare i ett förändrat klimat, underlag för hur svensk odling kan påverkas av förändrad tillgång på effektiva växtskyddsmedel sammanställningar och analys av försöksresultat. Dessutom ingår information om funktionstest av sprutor, spridningsteknik, säker hantering och hur ny teknik för precisionsodling kan minska risken för negativ miljöpåverkan.

Fortbildning av rådgivare

Jordbruksverket kommer hålla fortbildningskurser till rådgivare. I november 2015 kommer vi tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet att anordna en växtskyddskonferens. Fortbildningskurser för rådgivare som jobbar med frågor som rör användning av växtskyddsmedel kommer att anordnas under hösten.

5.3.5.3. Ekologisk produktion

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket kommer inte göra några upphandlingar utöver upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015

Jordbruksverket kommer inte att göra några utlysningar under 2015.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Demonstrationer och information

För att ge underlag till omställningsrådgivning kommer vi att erbjuda informationsmaterial om att ställa om till ekologisk produktion och annat beslutsunderlag som till exempel ekonomiska kalkyler som kan användas i rådgivning och komptensutveckling.

För att ge underlag till kvalificerad rådgivning för lantbrukare med ekologisk produktion ska vi också samla ny kunskap och sätta samman den med befintlig, för att få fram praktiskt tillämpbara råd. Underlaget ska kunna användas både på nationell nivå och i regionalt prioriterade aktiviteter samt både som webbaserad information, i trycksaker och nyhetsbrev. Vi bevakar rådgivnings- och fortbildningsbehovet och skapar nätverk för kompetensutveckling.

Inom projektet kommer även stöd till rådgivare, lantbrukare och trädgårdsodlare finnas (mejl, telefon, brev, personliga möten, delta i andras arrangemang, mässor med mera).

Fortbildning av rådgivare
För att fortbilda rådgivare om omställning och utveckling av ekologisk produktion kommer vi att erbjuda både fortbildning i omställningsrådgivning och fördjupande specialkurser inom växtodling, djurhållning och trädgårdsodling. Vi kommer också att föra ut nya rön från försök och utvecklingsprojekt via fortbildningsaktiviteter.

5.3.5.4. Ett rikt odlingslandskap

Upphandlingar under 2015
Jordbruksverket kommer inte göra några upphandlingar utöver upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015
Jordbruksverket kommer inte att göra några utlysningar under 2015.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015
Demonstrationer och information
I projektet ett rikt odlingslandskap kommer vi att driva kampanjen Mångfald på slätten[6] vidare. Projektet kommer också att innehålla insatser för att förbättra lönsamheten av betesdrift på naturbetesmarker. Vi kommer även att utveckla rådgivningen om värdefulla landskapselement. I arbetet ska finnas ett landskapsperspektiv.

I projektet ingår arbete med möjligheterna för att stärka ekosystemtjänsterna på gården inom ramarna för regelverket om förgröning. Vi kommer speciellt att arbeta för att gynna pollinering och pollinerare. Åtgärder som kan gynna både honungsbin och vilda pollinerare kommer att lyftas fram.

Även den odlade mångfalden ingår i Ett rikt odlingslandskap. Aktiviteter som ska främja den odlade mångfalden kommer att samordnas med programmet för odlad mångfald (POM).

Inom projektet kommer även stöd till rådgivare, lantbrukare och trädgårdsodlare finnas (mejl, telefon, brev, personliga möten, delta i andras arrangemang, mässor med mera).

Fortbildning av rådgivare
Jordbruksverket kommer att erbjuda fortbildningskurser till rådgivare. Bland annat kommer ett seminarium kring miljömålen att anordnas.

[6] www.jordbruksverket.se/mangfaldpaslatten

5.3.5.5. Tvärvillkors- och förgröningsrådgivning

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket kommer att göra en upphandling av enskild rådgivning om tvärvillkor och förgröning.

Jordbruksverket kommer även att göra upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015

Inte aktuellt inom tvärvillkors- och förgröningsrådgivning.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Rådgivning

Jordbruksverket kommer att upphandla enskild rådgivning rörande tvärvillkor och förgröning. Information och material t.ex. checklistor som rådgivarna använder vid rådgivningstillfällena kommer vi att ta fram. Inom projektet kommer även stöd till rådgivare, lantbrukare och trädgårdsodlare finnas (mejl, telefon, brev, personliga möten, delta i andras arrangemang, mässor med mera).

Fortbildning av rådgivare rörande tvärvillkor och förgröning.

Jordbruksverket kommer att utbilda rådgivare i tvärvillkor och förgröning. Utbildningen kommer vi att genomföra våren 2016 men det förberedande arbete börjar vi med under 2015. Utbildningen kvalificerar rådgivarna att ge enskild rådgivning till lantbrukare. Kursunderlag och checklistor som rådgivarna använder vid rådgivningstillfällena kommer att vi att ta fram.

5.3.5.6. Minskad klimatpåverkan och förnybar energi

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket kommer inte göra några upphandlingar utöver upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015

Jordbruksverket kommer att göra en utlysning för ökad kunskap om energieffektiv produktion. Den ska också syfta till att inspirera och motivera rådgivare och lantbrukare till att arbeta för en energieffektivare produktion samt öka jordbruksföretagens användning av förnybar energi.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015

Demonstrationer och information

Jordbruksverkets avser att starta ett eget projekt inom demonstration och information som ska förstärka effekterna av landsbygdsprogrammets investeringsstöd samt Jordbruksverkets pilotprojekt för gödselgasstöd. Arbetet ska också förbättra förutsättningarna för företagen att minska sin klimatpåverkan genom att möta de behov som finns av utveckling och spridning av kunskap om teknik och metoder för en mer klimateffektiv verksamhet, inklusive produktion och användning av förnybar energi från jordbruket. Jordbruksföretagens verksamheter på energimarknaden kan ofta karakteriseras som pilotprojekt och det finns behov av insatser som underlättar för lantbrukarna att följa och anpassa produktionen till de regler som gäller för produktion av förnybar energi, till exempel krav på hållbarhet.

Genom att verka som en brygga mellan forskare, rådgivare, lantbrukare och myndigheter kan Jordbruksverkets arbete bidra till en gemensam kompetensutveckling för att utveckla en effektiv och hållbar produktion. Detta kommer framför allt att uppnås genom att vi sammanställer den kunskap som finns och att vi skapar olika typer av forum. Dessa forum ska ha utgångspunkt i de verksamheter som är berättigade till investeringsstöd genom landsbygdsprogrammet.

Rådgivningstjänster
Jordbruksverket ska planera för och starta ett arbete som ska skapa strukturer för att landsbygdens företag ska kunna få rådgivning inom förnybar energi. Rådgivningen ska bidra till en fortsatt utveckling av klimatsmarta och energieffektiva företag samt även en ökad produktion och användning av förnybar energi.

Fortbildning av rådgivare
I Jordbruksverkets arbete med planeringen och utformningen av strukturer för rådgivningstjänster inom förnybar energi kommer under 2015 även att inkludera planering för fortbildning av rådgivare. Inga kurser kommer dock att hållas under 2015.

5.3.5.7. Vattenhushållning

Upphandlingar under 2015
Jordbruksverket kommer inte göra några upphandlingar utöver upphandlingar som är kopplade till Jordbruksverkets eget arbete.

Utlysningar under 2015
Jordbruksverket kommer inte att göra några utlysningar under 2015.

Jordbruksverkets eget arbete under 2015
Demonstrationer och information
För att öka kompetensen inom jordbrukets vattenhushållning hos framförallt rådgivare, konsulter, entreprenörer men även andra aktörer som kan ha nytta av materialet kommer Jordbruksverket att sammanställa och förmedla kunskap, samt ta fram verktyg, riktlinjer, vägledning och strategier för en hållbar vattenhushållning.
Inom projektet kommer Jordbruksverket att stödja utvecklingen av branschens verksamhet inom jordbrukets vattenhushållning så att kunskapen kommer lantbrukarna tillgodo. Projektet kommer att bidra till att åtgärder som föreslås inom landsbygdsprogrammet eller vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska utföras så att varken enskilda eller allmänna intressen skadas samt att miljönytta uppnås på ett kostnadseffektivt sätt. Det kräver förståelse för vattenhushållningens agrara, tekniska, juridiska och miljömässiga aspekter.

För att kunna erbjuda ny kunskap, ta del av och vidareförmedla relevanta resultat från försöks- och utvecklingsverksamhet och höja kunskapsnivån hos målgruppen kommer Jordbruksverket att söka sig till nationella och internationella nätverk och hjälpa till att utveckla dem.

Inom projektet kommer Jordbruksverket även stödja målgruppen genom att finnas tillgänglig via mejl, telefon, brev, personliga möten, samt delta i andras arrangemang, mässor, demonstrationer med mera.

Fortbildning av rådgivare
Jordbruksverket kommer att planera för att kunna erbjuda grund- och fortbildningskurser för rådgivare, konsulter och entreprenörer under 2016, framförallt inom områdets huvudavvattning.

5.3.5.8. Det här gäller för urval av ansökningar

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

5.3.6. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3, fokusområdena 4abc, 5bcd)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 6.

Urvalskriterier	**Poängsättning**	**Viktning**
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet. +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag. +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, ***eller*** kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör ***eller*** kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler. +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringen *eller* till stor nytta för miljön/klimatet.	40
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål(tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	15
Summa viktning		100

5.3.7. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

För stöd till fortbildning av rådgivare (2.3) kan varje rådgivningsföretag som mest få 200 000 euro under en 3-årsperiod för att utbilda sin personal.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som ”eget arbete” då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast ”eget arbete” som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.3.7.1. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling inom miljö och klimat (delåtgärd 1.1, fokusområdena 4abc, 5cd)
Inget villkor att ta ut deltagaravgift.

Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2, fokusområdena 4abc, 5cd)
Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Tvärvillkors- och förgröningsrådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområdena 4abc, 5cd)
Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av Jordbruksverkets timkostnad för tjänsten.

Rådgivning för energieffektivisering (delåtgärd 2.1, fokusområde 5b, som enligt programmet generellt ingår i fokusområde 5c om förnybar energi)
Mottagaren av rådgivningen ska betala 10 procent av upphandlat pris eller av Jordbruksverkets timkostnad för tjänsten.

Övrig miljö- och klimatrådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområdena 4abc, 5cd)
Inget villkor att ta ut avgift.

Fortbildning av rådgivare (delåtgärd 2.3, fokusområdena 4abc, 5cd)
Inget krav på avgift.

5.4. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb

5.4.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 6a) och syftar till att:

- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser inom andra näringar än jordbruk, men också genom att utveckla och ta tillvara kulturarv och traditionell kunskap
- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom rådgivning och företagsledningstjänster inom andra näringar än jordbruk.

5.4.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

För att uppnå en positiv samhällsutveckling i hela landet behöver landsbygdens resurser och möjligheter tas tillvara. De spänner över en mängd verksamheter och basnäringar som livsmedel, energi, skog och rekreation. Med kunskap om varandras verksamheter kan fler bli ambassadörer för det lokala och det regionala utbudet. Rätt använda skapar de jobb och

välstånd i hela samhällsekonomin. Landsbygdsprogrammet kan bidra med stöd till kurser, informationsinsatser och rådgivning.

Jordbruksverket prioriterar kompetensutveckling och rådgivning:

- inom kvalitetssäkring av hantering och förädling av livsmedel
- inom innovationer för bland annat hållbar mat och matkultur
- inom besöksnäring och andra näringar på landsbygden
- inom kvalitetssäkring av boendeanläggningar, aktiviteter och besöksmål
- för att utveckla destinationer för en internationell marknad
- inom specifika verksamheter som omsorgstjänster och service
- för att utveckla hållbar fisketurism och naturturism
- för att utveckla turism inom dryck och måltid
- om hur olika aktiviteter kan stärka lokala livsmedelsföretag

5.4.3. Målbild

Attraktiv landsbygd - genom många småföretag som ger fler jobb.

5.4.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

5.4.5. Upphandling, utlysning och Jordbruksverkets eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

Kompetensutvecklingen inom fokusområde 6a, för att skapa nya jobb på landsbygden, kommer att baseras på upphandlingar, utlysningar och egen verksamhet. Merparten av verksamheten ska planeras och genomföras av externa aktörer.

I de fall utlysningar används ska ansökan komma in under den bestämda ansökningsperioden. Utlysningar och upphandlingar kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

Upphandlingar under 2015

Jordbruksverket planerar följande upphandling:

- rådgivning för kvalitetssäkring av anläggningar för boende, besöksmål och aktivitetsföretag

Utlysningar under 2015

Jordbruksverket planerar följande utlysningar:

- kurser och informationsinsatser för att stärka företagandet inom olika näringar på landsbygden

- kurser och informationsinsatser om kvalitetssäkring när det gäller hantering och förädling av livsmedel

Jordbruksverkets egna arbete under 2015

Jordbruksverket avser att driva två egna projekt dels inom hållbar mat dels inom landsbygdsturism.

1. Hållbar mat

Inom hållbar mat är syftet att:

- samla in och kommunicera kunskap dels från Jordbruksverket och dels från andra pågående projekt
- identifiera behov för:
    - kompetensutveckling
    - mat kopplat till kulturarv
    - måltidsexportprogram
    - vilt som mat
    - korta livsmedelskedjor och lokala marknader.

2. Landsbygdsturism

Inom landsbygdsturism är syftet att:

- samla och kommunicera kunskap dels från Jordbruksverket och dels från andra projekt inklusive lokalt ledd utveckling och fritidsfiske. Förutom landsbygdsturism gäller det också andra näringar på landsbygden.
- identifiera behov av kompetensutveckling, upphandlingar och investeringar. Det gäller både turism och andra näringar på landsbygden.

5.4.5.1. Det här gäller för urval av ansökningar

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

5.4.6. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 7.

Urvalskriterier	**Poängsättning**	**Viktning**
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet. +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag. +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, ***eller*** kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör ***eller*** kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler. +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringen *eller* till stor nytta för miljön/klimatet.	40
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål(tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	15
Summa viktning		100

5.4.7. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter, som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

För stöd till fortbildning av rådgivare (2.3) kan varje rådgivningsföretag som mest få 200 000 euro under en 3-årsperiod för att utbilda sin personal.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som ”eget arbete” då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast ”eget arbete” som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.4.7.1. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling, (delåtgärd 1.1, fokusområde 6a)
Deltagaravgiften ska lägst vara 500 kronor.

Demonstrationer och information (delåtgärd 1.2, fokusområde 6a)
Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområde 6a)
Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av Jordbruksverkets timkostnad för tjänsten.

Fortbildning av rådgivare (delåtgärd 2.3, fokusområdena 6a)
Inget krav på avgift.

5.5. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för matkultur

5.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning. Syftet är att genom att öka kompetensen bidra till att främja och bevara ett levande och dynamiskt kulturarv inom mat- och livsmedelsframställning (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområden 6b).

5.5.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

Vi har en rik matkultur och traditioner inom mat, dryck och måltid både på nationell och på regional nivå. Traditionell matkultur är en potential som kan tillföra mervärden till både mat och dryck såväl som till besöksnäringen. Genom att integrera måltidens smaker, dofter och berättelser med platsens värden skapas nya möjligheter till attraktiva upplevelser, ny kunskap och fler jobb.

Jordbruksverkets prioriterar kompetensutveckling om hur:

- vårt kulturarv och traditioner kan bidra till ökad konkurrenskraft inom mat, dryck och besöksnäring unika värden i produktion, förädling och andra faktorer bidrar till en regional matidentitet
- certifieringar och märkning av produkter kan bidra till ökad konkurrenskraft
- tvärvetenskapliga aktiviteter som mötesplatser innebär nya möjligheter för olika producentgrupper, forskare och andra aktörer
- kulturmiljöer skapar mervärde i upplevelser kring mat, dryck och besöksnäring.

5.5.3. Målbild

Attraktiv landsbygd – genom matkultur och traditioner.

5.5.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

5.5.5. Upphandling, utlysning och Jordbruksverkets eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

Kompetensutvecklingen inom fokusområde 6b, inom matkultur kommer att baseras på upphandlingar. Merparten av verksamheten ska planeras och genomföras av externa aktörer. Upphandlingarna kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

Jordbruksverket kommer att upphandla följande tjänster:

- kompetensutveckling inom produktutveckling för livsmedelsproducenter/förädlare och andra aktörer med målet att få ursprungsbeteckningar enligt EU:s regelverk
- kompetens för att i våra arkiv söka, sammanställa och strukturera kulturarv kopplade till mat, dryck och måltider samt att göra dessa källor med traditionell kunskap tillgängliga
- kompetens för att bedöma, dokumentera och presentera verksamheter som bedriver småskalig produktion av livsmedel i kulturhistoriskt värdefulla miljöer och som kan inspirera till utveckling av nya liknande verksamheter på landsbygden.

5.5.5.1. Det här gäller för urval av ansökningar

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

5.5.6. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 8.

Urvalskriterier	**Poängsättning**	**Viktning**
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet. +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag. +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, ***eller*** kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör ***eller*** kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler. +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringen *eller* till stor nytta för miljön/klimatet.	40
5. Projektet har tydliga	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte	15

och mätbara mål.	specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål(tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	
Summa viktning		100

5.5.7. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter, som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare ”eget arbete”. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som ”eget arbete” då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast ”eget arbete” som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.5.7.1. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling för ökad konkurrenskraft (delåtgärd 1.1, fokusområdena 6b)
Deltagaren ska lägst betala 500 kr för en kurs.

Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2, fokusområdena 6b)
Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområde 6b)
Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av Jordbruksverkets timkostnad för tjänsten.

6. Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd

Den här rubriken gäller investeringar som med stor sannolikhet inte skulle genomföras utan stöd, men där den gemensamma nyttan är stor.

För de här investeringarna finns det krav på att en offentlig organisation i vissa fall går in med pengar för att finansiera investeringen. Det kan exempelvis vara kommun, landsting, region eller länsstyrelse.

6.1. **Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö** *(delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)*

Startar 2016.

7. Miljö- och klimatvänligt jordbruk

Det finns fler delåtgärder inom området miljö och klimat som ersättningen för att hålla hotade husdjursraser och andra miljöersättningar. Dessa riktar sig direkt till enskilda lantbrukare medan stödet till lantrasföreningar riktar sig till föreningar.

7.1. Projektstöd till lantrasföreningar

7.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Syftet med stödet är att stödja lantrasföreningarna med att organisera och leda bevarandearbetet. Föreningarna har en nyckelroll i bevarandearbetet genom att ha en överblick över statusen inom respektive ras (delåtgärd 10.2 fokusområde 4a). Föreningar kan söka stöd för aktiviteter som är ändamålsenliga för bevarandearbetet och i linje med den nationella handlingsplanen för uthållig förvaltning av svenska husdjursraser 2010-2020.
Projektets inriktning och mål ska vara förenligt med de målinriktade åtgärder och kompletterande insatser som framgår av landsbygdsprogrammet 2014-2020, delåtgärd 10.2 samt med den godkända avelsplanen för rasen.

7.1.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

Stödet ska ge samtliga föreningar som söker och är berättigade till stöd ett bidrag till en basverksamhet som omfattar medlemsutbildning samt information till medlemmar och allmänhet om föreningen och föreningens verksamhet samt den eller de raser som föreningen bevarar.

Lantrasföreningar kan söka stöd för att ge stöd till djurägare som håller hästar, fjäderfän och kaniner i avel. En förutsättning är att dessa är anslutna till officiell härstamningskontroll (härstamningsregister eller genbank).

Stödet ska bidra till att:

- rasens specifika egenskaper blir bättre, säkrare kända och dokumenterade.
- härstamningsregistrets kvalitet, tillförlitlighet och användarvänlighet ska bli bättre, dessutom i de fall det förekommer ska också uppgifter om djurets eller dess släktingars produktion och egenskaper förbättras
- frågor som är av stor betydelse för att bevara rasen kan få svar.

Stödet ska bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

7.1.3. Målbild

Attraktiv landsbygd – genom hållbart bevarade lantraser

7.1.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

7.1.5. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Vi kommer att göra utlysningar. Tillgängliga pengar kommer att fördelas på fyra ansökningsperioder under programperioden med sista ansökningsdatum den1 december 2015, den 1 oktober 2016, den 1 oktober 2017 och den 1 oktober 2018. Det kommer att vara ett beslutstillfälle varje år. Utlysningar kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

7.1.6. Urvalskriterier

(Delåtgärd 10.2, fokusområde 4abc)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 9.

Urvalskriterier	**Poängsättning**	**Viktning**
1. Projektet bidrar till att bevarandestatusen för rasen bibehålls eller förbättras	2 poäng: Bevarandestatusen för rasen bibehålls eller förbättras + 1 poäng: Den genetiska bredden inom rasen bevaras eller ökar + 1 poäng: Antalsmässigt små linjer eller familjer inom rasen ökar +1 poäng: populationen får en bättre hälsostatus	50
2. Det finns ett identifierat behov av projektet	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor nytta för målgruppen som helhet	30
3. Genomföraren har kunskap, kompetens och kapacitet för att genomföra projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, ***eller*** kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör ***eller*** kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl	10

	genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	
4. Projektet har tydliga och mätbara mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål(tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	10
Summa viktning		100

7.1.7. Stödbelopp

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

7.1.8. Koppling till andra mål

Tillsammans med miljöersättningen för hotade husdjursraser bidrar stöden till att bevara raser som är viktiga för den biologiska mångfalden. Det gäller både att de olika djurslagen har möjlighet att finnas kvar, men också att de som exempelvis söker ersättning för fäbodbete eller någon annan ersättning också kan ha valt någon av de raser som anses som hotade. Stödet till lantrasföreningarna bidrar då i sin tur till att föreningarna har möjlighet att sköta registreringen som krävs för att få ersättningen för hotade husdjur. Stödet till lantrasföreningarna vänder sig också till föreningar som arbetar med andra djurslag jämfört med miljöersättningen. Att de olika raserna bevaras bidrar till att vi kan nå miljömålet ett rikt odlingslandskap som Jordbruksverket har ett ansvar för.

8. Samarbete

8.1. Stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP

8.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att skapa bättre kopplingar mellan forskningsresultat, ny teknik och praktiska arbete inom jordbruk, trädgård och rennäring för att få fram bra, praktiska och innovativa lösningar på gemensamma utmaningar inom olika områden (delåtgärd 16.1 inom fokusområdena 2a, 3a, 4abc, 5bc och 5d). Stödet syftar till att:

- öka konkurrenskraften inom jordbruk, trädgård och rennäring genom omstrukturering och diversifiering (fokusområde 2a)
- öka konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja och försäljning av livsmedel på lokala marknader för jordbruksprodukter samt för bättre djurvälvärd (fokusområde 3a)
- återställa, bevara och förbättra ekosystem som är kopplade till jordbruk, trädgård och rennäring (fokusområde 4abc)
- effektivisera energianvändningen och öka produktionen av förnybar energi inom jordbruk, trädgård och rennäring samt öka produktionen och försäljningen av biobränsle, biovärme, bio-el och biodrivmedel (fokusområde 5bc)
- öka produktionen av gödselbaserad biogas samt minska utsläppen av växthusgaser och ammoniak (fokusområde 5d).

8.1.2. Nationella prioriteringar med kort bakgrund

För att klara framtida efterfrågan på livsmedel, foder, fibrer, biomassa och biomaterial måste tillväxten ske på ett annat sätt än idag om det ska gå att skapa en konkurrenskraftig och hållbar produktion. Det kommer också att krävas anpassning till klimatförändringen och en klok användning av den biologiska mångfalden samt återställning av ekosystem och ekosystemtjänster. Samtidigt har forskare och intressenter lyft fram glappet mellan framtagna forskningsresultat och tillämpning av innovativa metoder inom jordbruket. Det tar för lång tid för nya metoder att nå ut på fältet. Med de här utgångspunkterna har ett nytt innovationsstöd skapas inom EU, stödet heter Europeiska innovationspartnerskapet Agri.

Livsmedelskedjor kan se ut på många olika sätt och deras särskilda egenskaper måste integreras: ”Långa” försörjningskedjor inbegriper aspekter som konservering och lagring, medan det för ”korta” försörjningskedjor är viktigt med lokal produktion av livsmedel och framför allt kvalitet. Produktionen bör styras mot livsmedel som är säkra, håller hög kvalitet och framställs på ett hållbart sätt. Produktionen av livsmedel måste i framtiden ske med mindre vatten, energi, gödningsmedel (särskilt fosfor och kväve) och bekämpningsmedel, samtidigt som användningen av förnybara energikällor måste öka och mängden avfall minska.

Bland de operativa målen finns brobyggande mellan den senaste forskningen och tekniken samt mellan jordbrukare, företag, industri och rådgivare. Fokus behöver läggas på överföring av forskningsresultat till verkliga innovationer, snabbare överföring av innovationer till praxis, och systematisk återkoppling från verklighet till vetenskap i fråga om forsknings-behov. En framgångsfaktor är ett utökat kunskapsutbyte och ökad medvetenhet om behovet av gemensamma insatser för att investera i hållbar innovation. Vi måste utgå från de särskilda egenskaperna i varje region och vi bör eftersträva att skapa synergieffekter med de möjligheter som erbjuds genom sammanhållningspolitiken[7], särskilt genom regionala innovationsstrategier samt transnationella och interregionala samarbetsprogram.

Stödet ska bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Jordbruksverket prioriterar projekt där inriktningen till exempel kan vara:

- ökad produktivitet, avkastning och resurseffektivitet inom jordbruket
- innovation till stöd för den biobaserade ekonomin[8]
- biologisk mångfald och ekosystemtjänster
- innovativa produkter och tjänster inom livsmedelskedjan
- livsmedelskvalitet och livsmedelssäkerhet
- en innovation som är teknisk, icke-teknisk eller social och som kan utgå från nya eller traditionella metoder
- att innovationsstödet ska gå hand i hand med strategin om hållbar mat
- ökad djurvälfärd.

[7] Sammanhållningspolitik
EU:s sammanhållningspolitik har som mål att bidra till ekonomisk och social sammanhållning inom EU och att minska regionala skillnader och ojämlikhet mellan EU-ländernas invånare. Ett av sammanhållningspolitikens främsta finansiella instrument är strukturfonderna.

[8] Biobaserad ekonomi är ett i dag tämligen vanligt begrepp som betyder att vi baserar samhällsekonomin på biomassa istället för fossila råvaror. D.v.s. att vi inom kemiindustri, tillverkningsindustri och energiproduktion med mera minskar beroendet av fossila råvaror och fossil energi och istället använder förnybara råvaror av biologiskt ursprung och förnybar energi.

8.1.3. Målbild

Attraktiv landsbygd – genom innovationer.

8.1.4. Mål

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget finns i bilaga 2 Budget och mål.

8.1.5. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Ansökningar om att bilda grupper kommer att tas emot löpande. För att bedöma ansökningar finns en intern grupp med representanter från Jordbruksverkets djur-, växt- och miljö samt landsbygdsavdelning. Gruppen kommer att granska ansökningarna utifrån urvalskriterierna om att bilda grupper.

Anledningen till att vi tar emot ansökningarna löpande beror på att vi inte känner till hur många som kommer söka stödet. Genom löpande ansökningar begränsar vi inte heller möjligheterna att söka. Dessutom kommer inte ansökningarna att ställas mot varandra, men de måste däremot uppfylla de krav som finns.

För att en ansökan ska kunna prioriteras måste den få minst 200 poäng och minst två urvalskriterer måste ge poäng.

Under 2015 kommer vi inte att ha några beslutsomgångar för stöd till innovationsprojekt. Under 2016 planerar vi att ha 2-4 beslutsomgångar.

8.1.6. Urvalskriterier

(Delåtgärd 16.1 fokusområdena 2a, 3a, 4abc, 5bcd).

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Här finns två tabeller för urvalskriterierna, en för stöd för att bilda innovationsgrupp och en för stöd till innovationsprojekt. Till varje tabell finns bedömningsgrunder för urvalskriterierna, se kapitel 12 bilaga 10.

Stöd för att bilda en innovationsgrupp

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Den tänkta innovationen bidrar till att förbättra konkurrenskraften för jordbruk, trädgård och rennäring	5 poäng: Den tänkta innovationen har en tydlig inriktning mot ökad effektivitet. 3 poäng: Den tänkta innovationen har potential att öka effektiviteten	20
2. Den tänkta innovationen bidrar till nya produkter, tjänster, processer eller arbetsmetoder.	3 poäng: Den tänkta innovationen är ny på marknaden inom aktuell bransch + 2 poäng: Den tänkta innovationen har betydelse för en stor andel inom aktuell bransch	60
3. Den tänkta innovationen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	3 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att minska jordbrukets negativa miljö- och klimatpåverkan + 2 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att öka jordbrukets positiva miljö- och klimatpåverkan	20
Summa viktning		100

Stöd för innovationsprojekt

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Den tänkta innovationen bidrar till att förbättra konkurrenskraften för jordbruk, trädgård och rennäring	5 poäng: Den tänkta innovationen har en tydlig inriktning mot ökad effektivitet 3 poäng: Den tänkta innovationen har potential att öka effektiviteten	10
2. Den tänkta innovationen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder.	1 poäng: Den tänkta innovationen är ny på den svenska marknaden för aktuell bransch + 2 poäng: Innovationen kan ha betydelse för en stor andel inom aktuell bransch + 2 poäng: Den tänkta innovationen är ny och tillämpbar på den internationella marknaden för aktuell bransch	40
3. Den tänkta innovationen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål	3 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att minska jordbrukets negativa miljö- och klimatpåverkan + 2 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att öka jordbrukets positiva miljö- och klimatpåverkan	10

4. Innovationsgruppen har den kapacitet som krävs för att genomföra och fullfölja innovationsprojektet	5 poäng: Gruppen har en mycket god samlad kompetens som är relevant för genomförandet av innovationsprojektet 3 poäng: Gruppen har en samlad kompetens som är relevant för genomförandet av innovationsprojektet	20
5. Innovationsprojektets användning av resultat	3 poäng: Det finns en trovärdig och väl grundad plan för ett införlivande av den tänkta innovationen till praktiska metoder och plan för inträde på marknaden +2 poäng: Det finns en plan för att identifiera och sprida var framtida FoU-investeringar bör riktas.	10
6. Projektets effektivitet	5 poäng Projektplanen är kopplad till budget och visar på stor effektivitet och relevans 3 poäng Projektplanen är kopplad till budget och visar på effektivitet och relevans	10
Summa viktning		100

8.1.7. Stödnivå

Stödnivån för en investering inom ett projekt ska vara densamma som om investeringen sökts inom relevant delåtgärd och fokusområde.

För övriga delar i projektet ges stöd till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd för innovationsprojekt med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd till enbart transnationellt samarbete med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse i de fall det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete.

Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som ”eget arbete” då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast ”eget arbete” som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

Stöd för att bilda innovationsgrupper

Stöd för att bilda innovationsgrupper inom EIP ges i form av klumpsumma:

- 2-4 projektdeltagare som arbetar för att bilda en innovationsgrupp får 50 000 kronor i stöd.
- 5 projektdeltagare eller fler som arbetar för att bilda en innovationsgrupp får 80 000 kronor i stöd.
- En grupp som kommer fram till att det redan finns en lösning på utmaningen och som inte kommer att lämna in en ansökan om stöd för ett innovationsprojekt får 15 000 kronor i stöd för arbetet med att ta fram och redovisa resultaten som visar lösningen på utmaningen. Denna redovisning ska bestå av en beskrivning av vad de gjort samt en presentation av den existerande lösningen.

8.1.8. Koppling till andra mål

EIP har en koppling till investeringsstöden genom att de företagare som söker investeringsstöd och dessutom ingår i en grupp inom EIP kan få 10 procent mer i stöd för sin investering. Genom att få fram bra innovationer kan stödet på sikt leda till att det behövs kompetensutveckling och rådgivning, men också att andra kommer att använda exempelvis ny teknik i sina investeringar.

8.2. **Stöd till samarbeten och pilotprojekt för ökad konkurrenskraft inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog**
(delåtgärderna 16.2 och 16.4 fokusområde 2a)

Startar 2016

8.3. **Stöd till samarbeten och pilotprojekt för att förbättra jordbruksföretagens konkurrenskraft genom bättre djurvälfärd och kort livsmedelskedja**
(*delåtgärderna 16.2, 16.4 och 16.9 fokusområde 3a)*

Startar 2016

8.4. **Stöd till samarbeten och pilotprojekt för att återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jordbruk**
(*delåtgärderna 16.2, 16.5 och 16.9 fokusområde 4abc)*

Startar 2016

8.5. **Stöd till samarbeten och pilotprojekt för energieffektivisering och förnybar energi**
(delåtgärderna 16.2, 16.5 och 16.6 fokusområde 5bc)

Startar 2016

8.6. **Stöd till samarbeten och pilotprojekt för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak** *(delåtgärderna 16.2 och 16.5 fokusområde 5d)*

Startar 2016

8.7. **Stöd till samarbeten och pilotprojekt som främjar fler jobb på landsbygden, diversifiering mot omsorg och social integration samt utbildning inom mat**
(delåtgärderna 16.2, 16.3 och 16.9 fokusområde 6a)

Startar 2016

8.8. **Stöd till pilotprojekt för bredbandsutbyggnad**
(delåtgärd 16.2 fokusområde 6c)

Startar 2016

9. Kommunikation

Kommunikationsplanen bygger på Jordbruksverkets kommunikationsstrategi för 2014 - 2020. Kommunikation ska ske i de olika faser som gäller för genomförandet av programmet nämligen:

- införande där fokus ligger på de tre första åren
- genomförande och löpande uppföljning. Detta sker under hela programperioden.
- den avslutande fasen

9.1. Kommunikationsplan

Kommunikationsplanen är till för att vi ska kunna ge rätt information vid rätt tidpunkt till rätt målgrupp. Vi ska dessutom fånga upp de behov som finns när det gäller kommunikationsinsatser.

Kommunikationsplanen är ett stöd för alla som är inblandade i arbetet med landsbygdsprogrammet.

9.1.1. Kommunikationsmål

Det vi gör i den nationella handlingsplanen bidrar till de övergripande kommunikationsmålen för landsbygdsprogrammet, vilka också gäller för den nationella handlingsplanen. Vi arbetar med följande övergripande kommunikationsmål:

- Personer söker stöd och ersättningar och bidrar till lantbruks-, landsbygdsutveckling och miljönytta.
- Vidareförmedlare och samarbetspartners sprider information om programmet och kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter. Det bidrar både till lärande och samverkan för att få så bra programgenomförande som möjligt.
- Allmänheten känner till programmet, programmets resultat och EU:s roll för programmen.

9.1.2. Målgrupper och prioriterade målgrupper

Vi ska anpassa all vår kommunikation för att nå såväl kvinnor som män. Vi bör även anpassa den för att nå unga och personer med utländsk bakgrund.

För stöd som går att söka nationellt är målgrupperna: myndigheter, kommuner, landsting, regioner, föreningar, andra organisationer och företag. Exempel på organisationer kan vara lantrasföreningar, turism- och branschorganisationer. De som söker kan också vara högskolor och universitet.

Landsbygdsprogrammets huvudsakliga målgrupper är lantbrukare, landsbygdsföretagare och andra aktörer på landsbygden. Dessa målgrupper är de som deltar i eller har nytta av de aktiviteter som erbjuds genom stöden.

9.1.2.1. Vidareförmedlare och samarbetspartners

Vidareförmedlare och samarbetspartners sprider information om stöden och därigenom också om programmet. De kan sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter. De är också viktiga för att få återkoppling. Vidareförmedlare kan till exempel vara organisationer, företag, andra myndigheter, samarbetspartners, kommuner och LAG. Även våra medarbetare på Jordbruksverket är vidareförmedlare. För att på bästa sätt uppfylla målen i programmet behövs samverkan mellan myndigheter som har ansvar för att förvalta eller genomföra hela eller delar av programmet. Medarbetare på myndigheter och i organisationer är därför en viktig målgrupp.

Vi samverkar för att få ett så bra programgenomförande som möjligt och för att kunna ge olika målgrupper enkel, tydlig och relevant information. Därför planerar samarbetspartners ibland gemensamma kommunikationsinsatser.

9.1.2.2. Allmänheten

Allmänheten ska få kännedom om programmets syfte, mål, innehåll och resultat. Genom allmänheten kan vi nå nya personer som söker stöd och skapa en förståelse för landsbygdsprogrammet och för vilken roll EU har för programmet.

9.1.2.3. Målgrupper att tänka särskilt på

Med erfarenhet från tidigare program ser vi att det är få kvinnor, ungdomar och personer med utländsk bakgrund som söker och får stöd. Enligt programmet är det viktigt att nå även dessa grupper. I det arbetet gör vi redan nu ett aktivt val dels av bilder, oavsett om det är foton, illustrationer eller film, dels genom texter. Vi skriver klarspråk, vilket är ett sätt att förenkla för och bättre kunna nå alla våra målgrupper.
För att ytterligare förstärka arbetet med jämställdhet har Jordbruksverkets kommunikatörer gått en utbildning i jämställdhet. De som inte har gått utbildningen ska göra detta. Eftersom handläggare också har kontakt med de som söker stöd har de också gått en utbildning i jämställdhet.

Jordbruksverket kommer börja arbeta med något av de verktyg som finns för arbete med mångfaldsfrågor inom kommunikation. Vi arbetar dock redan med genumsmedveten bildkommunikation.

9.1.3. Budskap

Vi väljer att anpassa budskapen till den målgrupp som är aktuell och det fokusområde som exempelvis stödet hör. Ett exempel är att rådgivarorganisation som söker stöd bidrar till ökad konkurrenskraft genom att arbeta med rådgivning om ledarskap, till exempelvis lantbruksföretag. Detta bidrar i sin tur till lantbruks-, och landsbygdsutveckling. Budskapet går då att koppla till både våra övergripande kommunikationsmål och budskap.

Landsbygdsprogrammets kommunikationsstrategi har följande övergripande budskap vilka också gäller för den nationella handlingsplanen:

Budskap till personer som söker stöd

- Du bidrar till en hållbar lantbruks- och landsbygdsutveckling.

Budskap till vidareförmedlare

Vi jobbar tillsammans och lär oss av varandra för att bidra till en hållbar lantbruks- och landsbygdsutveckling.

Budskap till samarbetspartner

- Vi jobbar tillsammans och lär oss av varandra för att bidra till en hållbar lantbruks- och landsbygdsutveckling.
- Tillsammans gör vi det enklare för landsbygdsprogrammets målgrupper.

Budskap till allmänheten

- Landsbygdsprogrammet bidrar till en hållbar samhällsutveckling.

9.1.4. Kanaler för kommunikation

Valet av kanal beror på målgrupp, budskap och vad vi vill uppnå. Ytterligare en faktor som påverkar det vi ska göra är hur mycket pengar som kommer att finnas för att genomföra olika aktiviteter. I vissa fall kommer vi med säkerhet att använda flera kanaler medan vi vid andra tillfällen endast väljer en. Kanaler som vi prioriterar är Jordbruksverkets webbplats för externa målgrupper samt Jordbruksverkets intranät och extranät för interna målgrupper. Anledningen är att webben är vår huvudkanal. Vi har inte specificerat kanal för respektive målgrupp. När vi kommunicerar programmet kommer vi bestämma vilka kanaler som ger bäst effekt för att nå våra målgrupper som finns representerade under rubrik 9.1.2.

9.1.4.1. www.jordbruksverket.se

Jordbruksverkets huvudkanal, webbplatsen kommer att användas i första hand. Ladan och Magasinet är våra intranät.

Andra stödmyndigheter som har tillgång till vårt gemensamma intranät Ladan är Länsstyrelserna, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket. Jordbruksverkets anställda har tillgång till Magasinet.

9.1.4.2. Digitala nyhetsbrev

Jordbruksverket har nyhetsbrev för stöd till landsbygden. Det används för riktad information till de som prenumererar på nyhetsbrevet. Genom nyhetsbrevet når vi bland annat lantbrukare men också övrigt intresserade. Det finns också fler nyhetsbrev och det kan komma till nya, vilket vi måste vara uppmärksamma på.

9.1.4.3. Konsultinformation

Konsulter och rådgivare kan också söka stöd och ersättningar. De kan även vara vidareförmedlare av information. Vi kan nå dessa genom, NING, en digital konsultinformation som Jordbruksverket använder.

9.1.4.4. Mässor och broschyrer

Vid behov kommer vi att ta fram tryckt informationsmaterial. Vi kan också se de mässor som Jordbruksverket deltar i som en kanal att nå ut. Exempel är Borgeby Fältdagar och Elmia Lantbruk.

9.1.4.5. Partnerskapet och referensgrupper

Genom organisationerna som är representerade i partnerskapet och referensgrupperna kan vi nå ut till flera av våra målgrupper. De har också kunskap om programmet och stöden och kan på så sätt vara en brobyggare för att vi ska nå målen med programmet. För den nationella handlingsplanen finns följande referensgrupper:

- djur
- växt och miljö
- skapa jobb och attraktivitet
- lantrasföreningar

För den nationella handlingsplanen finns också en samarbetsgrupp med länsstyrelserna.

9.1.4.6. Media

I vissa fall kan media vara en kanal. Det sker genom pressmeddelanden, webbnyheter, artiklar och direktkontakt med journalister men också genom annonsering. Gäller även digital media.

9.1.4.7. Sociala medier och film

Jordbruksverket arbetar med sociala medier. Vi gör en bedömning från fall till fall när sociala medier är lämpliga kanaler. Informationsfilmer kan även användas externt vid informationsträffar eller som underlag för samarbetspartners och vidareförmedlare.

9.1.4.8. Jordbruksverkets medarbetare

Eftersom att medarbetarna på Jordbruksverket är en viktig kanal för att sprida information är det av stor betydelse att de är uppdaterade på vad som händer. De ska känna sig delaktiga i arbetet.

9.1.4.9. Telefon och andra kontakter

Jordbruksverkets växel och kundtjänst använder vi i samband med pressmeddelanden eller andra nyheter eller ändringar. Det är ofta vår första röst utåt när frågorna kommer. Här kan vi också få återkoppling.

9.1.4.10. Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverket har en stor roll i arbetet med landsbygdsprogrammet 2014-2020. Genom sina medlemsorganisationer kan de nå ut med information som är viktig för genomförandet av programmet.

9.1.5. Löpande aktivitetsplanering

Den löpande aktivitetsplaneringen görs av de ansvariga verksamheterna för respektive område. I den löpande aktivitetsplaneringen bör följande delar vara med: kommunikationsmål, budskap, målgrupp, aktivetet och kanal samt tidpunkt. Aktivitetsplaneringen uppdateras regelbundet. De första utlysningarna sker på Jordbruksverkets webbplats. Dessutom är referensgrupperna informerade om utlysningarna.

9.1.6. Samarbeten

Det nationella partnerskapet det vill säga övervakningskommittén har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmet i sina respektive organisationer. Förutom det nationella partnerskapet finns referensgrupper för olika sakområden, arbetsgrupper inom ramen för Landsbygdsnätverket, men också övriga samarbeten, bland annat inom ramen för det fondgemensamma arbetet.
Våra samarbetspartners har en viktig roll, dels för att stämma av och skapa en helhet genom att bidra med sin kunskap, dels för att sprida information om programmet i sina respektive organisationer.

9.1.7. Uppföljning och utvärdering

Vi kommer regelbundet följa upp våra kommunikationsinsatser och utvärdera dessa. Det kan vi göra genom att till exempel se på följande:

- Om det lätt att hitta information om stöd, ersättningar och program.
- Om den som söker stöd känner till målen för landsbygdsprogrammet och EU:s roll.
- Om den som söker stöd lämnar in en komplett ansökan i tid.
- Om vidareförmedlare och samarbetspartners sprider information om programmet.
- Hur statistiken som gäller Jordbruksverkets webbplats förändras. Vi kan se antalet besökare innan, under och efter en kommunikationsinsats. Det kan till exempel gälla vid utlysningar.

Vi kommer att sprida resultaten av urvärderingarna till de målgrupper som är relevanta.

10. Andra mål, styrande dokument och samverkan med regionala nivån

10.1. Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål

I partnerskapsöverenskommelsen mellan EU-kommissionen och svenska staten, som är den grundläggande plattformen för de svenska EU-programmen, beskrivs hur EU:s fonder och program ska bidra till de fastställda målen för EU2020. Här beskrivs också koordinering av ESI-fondernas arbete. Mot bakgrund av detta har regeringen gett Jordbruksverket, Tillväxtverket och ESF-rådet i uppdrag att bilda en fondsamordningsgrupp. Gruppen leds av berörda generaldirektörer. Syftet är att samverka kring kommunikationsinsatser, gemensam tolkning av regelverk, regionala samverkansprocesser, horisontella kriterier samt uppföljning och utvärdering. Bland annat har arbetet hittills lett till att gemensamma kommunikationsinsatser och en gemensam upphandling av utbildningar om jämställdhet har genomförts.

Mål, strategier och andra relevanta styrdokument

Miljö och klimat

Följande EU-direktiv, konventioner, nationella miljömål, åtgärds- och handlingsplaner, strategier samt lagstiftning anger de yttre ramarna för den verksamhet som prioriteras inom områdena miljö och klimat:

- EU-direktiv: vattendirektivet[9], nitratdirektivet[10], takdirektivet[11], industriutsläppsdirektivet[12], dricksvattendirektivet[13], direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel[14], art- och habitatdirektivet[15], fågeldirektivet[16]
- konventionen om biologisk mångfald
- konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (CLRTAP)
- HELCOM – Baltic Sea Action Plan (BSAP)
- EU:s strategi för biologisk mångfald fram till 2020
- EU:s 2020-strategi för energi och klimat
- Sveriges nationella miljömål: Ingen övergödning, Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap, Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt och djurliv samt God bebyggd miljö
- nationell handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel 2013-2017
- nationellt mål för energi och klimat

[9] Vattendirektivet (2000/60/EG)
[10] Nitratdirektivet (91/676/EEG)
[11] Direktiv för nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar (2001/81/EG)
[12] Industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU)
[13] Dricksvattendirektivet (98/83/EG)
[14] Direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel, (2009/128/EG)
[15] Art- habitatdirektivet (92/43EEG)
[16] Fågeldirektivet (2009/147/EG)

- regeringens proposition om kulturmiljöns mångfald (2012/13:96).

Förbättrad djurvälfärd och konkurrenskraft

- Handlingsplan för att utveckla svensk mjölkproduktion, Regeringskansliet17
- Handlingsplan för att öka svensk grisproduktion, Sveriges Grisföretagare 2014-06-09
- Tillväxt nötkött, SLU och LRF. Diverse dokument. www.tillvaxtnotkott.slu.se

Andra sakområden

Inom andra sakområden är den nationella politiken inte lika tydligt uttalad eller formulerad. I nedanstående avsnitt beskrivs några av de utgångspunkter Jordbruksverket har för genomförande av fokusområdena 2, 3 och 6, se rubrik 2.2.

En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder

I regeringens skrivelse till riksdagen[18] ”En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder” framgår bl.a. att Sveriges landsbygder har långsiktigt goda utvecklingsförutsättningar som ska tas till vara bättre än tidigare för hela Sveriges utveckling och hållbara tillväxt. Där finns attraktiva miljöer för såväl företagande, besökande som boende. Efterfrågan på landsbygdernas särskilda tillgångar och produkter växer också långsiktigt, till exempel på natur- och kulturmiljöer och förnybara energiråvaror. Åtgärderna är främst inriktade mot att öka förutsättningarna att driva företag, arbeta och bo i Sveriges landsbygder. Ett enkelt, självklart och lönsamt företagande, en väl utvecklad infrastruktur, en god servicenivå, ett betydande lokalt inflytande och goda utbildningsmöjligheter är exempel på grundförutsättningar som de strategiska insatserna ska bidra till att utveckla. Strategin finns här.

Jordbruksverkets uppdrag

Som förvaltningsmyndighet inom jordbruks- och fiskeområdet och därtill knuten landsbygdsutveckling har Jordbruksverket i uppdrag att arbeta för en hållbar utveckling, ett gott djurskydd, ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet samt en livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Jordbruksverket ska också medverka i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet.[19]

Jordbuksverkets strategier

Det finns interna strategier som har betydelse för genomförandet av landsbygdsprogrammet bland annat den verksövergripande strategiska planen samt strategin för Jordbruksverkets medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Färdplanen – strategisk plan för åren 2014-2016

Av färdplanens fem fokusområden är ”Se, utveckla och säkra landsbygden – konkurrenskraft och hållbarhet” relevant för vårt arbete med den nationella handlingsplanen för landsbygdsprogrammet. Där framgår bland annat följande:

---

17 RK IT 2015-05-06

[18] Regeringens skrivelse till riksdagen (2008/09:167)

[19] Jordbruksverkets instruktion, förordning 2009:1464

”Efterfrågan på mat ökar i världen. Samtidigt minskar den svenska jordbruksproduktionen. Utan jordbruk försvagas landsbygdens utvecklingskraft och företag och sysselsättningstillfällen försvinner. Utan jordbruk finns ingen som kan leverera miljönyttor. Att arbeta för ett livskraftigt jordbruk som grunden för en levande och attraktiv landsbygd är därför en central del i Jordbruksverkets arbete de kommande åren. Jordbruket blir livskraftigt bara om det både är ekonomiskt lönsamt och hållbart för människor, djur, växter och miljön. Det finns stora utmaningar för det livskraftiga jordbruket i Sverige. Bland annat måste konkurrenskraften i jordbruket bli bättre. Ett förändrat klimat påverkar också förutsättningarna för att bedriva ett hållbart jordbruk. Utmaningar i fråga om näringsläckage, biologisk mångfald och friska djur är stora. Vår uppgift är att använda våra verktyg och insatser på bästa sätt för att stötta företagen i denna tid av utmaningar.”

Hållbar mat som också tas upp i färdplanen bör beaktas eftersom det är ett brett område som binder samman stora delar av Jordbruksverkets verksamhet.

Regionala tillväxtarbetet

Jordbruksverket har tagit fram en strategi för vår medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Här lyfter vi fram tre områden där vi tydligast kan samverka med regionala aktörer; landsbygd, energiomställning och hållbar mat. För att strategin ska förverkligas och bli till konkreta insatser behöver dialogen med regionalt tillväxtansvarig utvecklas. Mer information om vårt regionala tillväxtarbete finns på Jordbruksverkets webbplats. Strategin i sin helhet finns här.

Konkurrenskraftsutredningen

Utredningen Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftigjordbruks- och trädgårdsnäring (SOU 2015:15) föreslår ett antal olika insatser som behöver göras för att nå ökad konkurrenskraft och produktion. Insatserna är indelade i fyra områden varav följande tre har bäring på landsbygdsprogrammet:

1. Företagande
   Dagens produktivitetsutveckling är inte tillräcklig för att upprätthålla eller för att öka produktionsvärdet i primärledet. Därför anser utredningen att produktiviteten behöver öka. Detta kan ske genom att öka kompetens med fokus på produktionsprocesser, marknad, företagsledning och entreprenörskap. Utbildningsinsatser behöver göras för att öka kunskapen om riskhantering på marknadens villkor och hur exponeringen för risk kan minskas vid företagsexpansion.
2. Marknadsförutsättningar
   Kompetensutvecklingsinsatser för att underlätta export för små och medelstora företag.
3. Kunskap och innovation
   Rådgivningsföretagen bör utveckla kompetens inom områden som är strategiskt viktiga både vad gäller sakkunskap och företagande. Det är angeläget att vi nationellt

samordnar kompetensutvecklings- och rådgivningsinsatser inom landsbygdsprogrammet.

Jämställdhet

De av riksdagen beslutade jämställdhetspolitiska målen är tillsammans med EU-regelverket grunden för hur jämställdhetsfrågorna hanteras i programgenomförandet. Frågorna har fått ökad tyngd utifrån tydligare regelverk och att de också tagits upp i arbetet med fondsamordning. Jämställdhetsfrågorna i programgenomförandet har hittills hanterats på ett mer systematiskt sätt än under förra programperioden. Utbildningsinsatser har genomförts på Jordbruksverket för att öka medvetenheten om jämställdhetsintegrering. Detta kan medverka till att stöden fördelas på ett mer jämställt sätt.

10.2. Samspel mellan nationell och regional nivå

För att få bästa effekt bör vi där det är möjligt samverka på nationell och regional nivå. Konkret kan detta ske genom gemensamma utlysningar inom ett visst specifikt område. En gemensam momentan satsning kan få större genomslag än om varje del agerar var för sig utspritt under lång tidsperiod. Behovet av gemensamma satsningar bedöms särskilt stort i insatsområden med relativt lite pengar. Gemensamma utlysningar eller upphandlingar bör även leda till effektivare administrativa processer.

För vissa delar av landsbygdsprogrammet finns alla pengar på nationell nivå. För att de nationella satsningar som genomförs inom dessa områden även ska få ett regionalt perspektiv finns en särskild grupp med representanter från länsstyrelserna. Det finns också nationellt öronmärkta pengar med regionala aspekter, bland annat inom åtgärd 16 Samarbete som tas upp i nästa version av denna handlingsplan.

Samverkan och gemensamma utlysningar tillsammans med regional- och socialfondsprogrammen kan vara svårare att uppnå på kort sikt än nationell – regional samverkan inom landsbygdsprogrammet. Det finns åtta regionalfondsprogram på NUTS 3-nivån och ett nationellt regionalfondsprogram. För socialfondens finns ett nationellt program med åtta regionala handlingsplaner. För att uppnå någon form av samverkan mellan Jordbruksverkets nationella insatser och strukturfondsprogrammen krävs inledningsvis ökade kunskaper om programmens innehåll och möjligheter. Dialogen med Tillväxtverket, ESF-rådet och de åtta strukturfondspartnerskapen behöver utvecklas för att alla parter ska se möjligheter och nytta med gemensamma satsningar. En väg till en fördjupad dialog och kunskapsutbyte mellan berörda myndigheters program kan vara arbetet med fondsamverkan, det blir då en fråga för styrgruppen att ta ställning till. Ett ökat kunskapsutbyte kan också ske helt vid sidan av det formaliserade arbetet med fondsamverkan.

Flertalet av prioriteringarna i handlingsplanen för landsbygdsprogrammet har koppling till regionalfondens program. Inom många områden finns risk för överlappningar – alternativt gränsdragningsproblem – mellan handlingsplanen och regionalfondsprogrammen.

Åtgärderna i landsbygdsprogrammet och regionalfondens program berör ofta insatser för stärkt konkurrenskraft, ökad tillväxt, fler jobb och nya/växande företag. Främst är risken för

överlappning inom områden som handlar om utveckling, förädling och kommersialisering av länens naturresurser. Exempel på områden är förnybar energi, energieffektivisering, turism och besöksnäringen.

För att undvika dessa problem är det viktigt med en löpande dialog mellan de myndigheter som förvaltar och/eller hanterar ansökningar inom de europeiska struktur- och investeringsfondernas genomförande.

Samverkan med havs- och fiskeriprogrammet underlättas genom att Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet och ansvarig för programmets genomförande. Här gäller det inledningsvis att identifiera möjliga samverkansområden.

11. Uppföljning och revidering

Eventuella justeringar av handlingsplanen görs inför varje årsskifte av Jordbruksverket. Detta görs efter samråd med partnerskapet. Förslaget på ny handlingsplan lämnas till förvaltningsmyndigheten senast den 1 oktober. Detta gäller inte justeringar inför år 2016 som kommer att lämnas in senare än angivet dattum. Därefter lämnas ändringarna i urvalskriterierna till övervakningskommittén för yttrande. Förvaltningsmyndigheten godkänner den reviderade handlingsplanen som kan börja gälla den 1 januari.

Handlingsplanen kommer att finnas publicerad på Jordbruksverkets webbplats.

12. Bilagor

12.1. Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av nationella behov

Den nationella SWOT-analysen finns att läsa i Sveriges landsbygdsprogram. Landsbygdsprogrammet hittar du här.

Bilaga 2: Budget och mål

Belopp och målvärden för hela programperioden. För åtgärd 16 Samarbete ingår endast EIP.

SJV	Jordbruksverket		2014-2020												
			P2		P3	P4			P5			P6			Total
Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod	2a	2b	3a	4a	4b	4c	5b	5c	5d***	6a	6b	6c	
1.1	Budget		75 807 487		76 462 004		53 300 000					37 000 000	7 500 000		250 069 491
1.1	Antal deltagare i utbildning	O.12	25 000		25 000		19 807					12 112	2 467		84 386
1.2	Budget		75 308 754		34 962 004		380 075 000					25 000 000	7 500 000		522 845 757
2.1	Budget		92 291 022		82 964 537		63 300 000					14 000 000	5 000 000		257 555 560
2.1	Antal deltagare i rådgivning	O.13	7 600		6 900		5 267					1 149	409		21 325
2.3	Budget		7 954 405		6 739 234		23 900 373					7 804 785			46 398 797
4.1	Budget														0
4.1	Total investering, kr	O.2													0
4.1	Antal företag	O.4													0
4.1	Antal investeringar i jordbruksföretag*	O.3													0
4.1	Antal djurenheter, investeringar för minskat utsläpp av växthusgaser och ammoniak	O.8													0
4.2	Budget														0
4.2	Total investering, kr	O.2													0
4.2	Antal investeringar	O.3													0
4.2	Antal nya arbetstillfällen	R.21													0
4.2	Antal investeringar i förädling av jordbruksprodukter*	O.3													0
4.4 Rov	Budget														0
4.4 Rov	Antal investeringar,stängsel mot rovdjur	O.3													0
4.4 Betesmark	Budget														0
4.4 Betesmark	Antal investeringar, engångsröjning betesmark	O.3													0
4.4 Reglerbar dränering***	Budget						4 987 335								4 987 335
4.4 Reglerbar dränering***	Antal investeringar, reglerbar dränering						15								15
6.1	Budget														0
6.1	Antal stödmottagare	O.4													0
6.1	Total investering, kr	O.2													0
6.4***	Budget										279 304 969				279 304 969
6.4***	Total investering, kr	O.2									698 262 000				698 262 000
6.4***	Antal företag	O.4													0
6.4	Antal djurenheter, investeringar för minskat utsläpp av växthusgaser och ammoniak	O.8									46 000				46 000
6.4	Antal nya arbetstillfällen	R.21													0

Bilaga 2: Budget och mål forts.

Belopp och målvärden för hela programperioden. För åtgärd 16 Samarbete ingår endast EIP.

SJV	Jordbruksverket		2014-2020												
			P2		P3	P4			P5			P6			Total
Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod	2a	2b	3a	4a	4b	4c	5b	5c	5d***	6a	6b	6c	
7.2	Budget														0
7.2	Antal investeringar i småskalig infrastruktur	O.3													0
7.2	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15													0
7.3	Budget														0
7.3	Antal investeringar i bredband	O.3													0
7.3	Antal invånare som får tillgång till bredband	O.15													0
7.4	Budget														0
7.4	Antal investeringar i service och fritid	O.3													0
7.4	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15													0
7.5	Budget														0
7.5	Antal investeringar i infrastruktur för rekreation och för turistinformation	O.3													0
7.5	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15													0
7.6	Budget												10 000 000		10 000 000
7.6	Antal investeringar i natur- och kulturmiljö	O.3											35		35
7.6	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											30 278		30 278
10.2	Budget						20 946 806								20 946 806
16.1	Budget		199 493 387		131 429 074		60 845 483			19 450 605	29 425 275				440 643 824
16.1	Antal innovationsgrupper	80 st. för hela budgeten.													
	Summa budget		**450 855 055**	**0**	**332 556 854**	**607 354 996**			**0**	**19 450 605**	**308 730 243**	**83 804 785**	**30 000 000**	**0**	**1 832 752 538**

* I detta ingår trädgårds- och rennäringsföretag.

**Inklusive övrigt offentligt stöd. Inom 7.6/4abc ingår inte övrigt offentligt stöd.

***Budgeten ligger centralt på SJV varifrån länsstyrelserna gör avrop.

12.3. Bilaga 3. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för ökad konkurrenskraft (*delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 2a)*

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)
1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet.
+2 Projektet förmedlar kunskap med innovativa inslag.
+2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.
En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag. lantbruket.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet
3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.
5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

Tanken med formuleringen för att erhålla tre poäng är att de som är nya i branschen ska kunna komma in där med stöd av relevant samarbetspartner eller via referenser kunna styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning
1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen
2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen
3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp
4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler.
+1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.

De faktorer som tagits med i denna bedömning är hur stor målgrupp som kunskapen spridits till och vilka (hur många olika) kanaler som använts samt om kunskapsspridningen utöver detta spritts på något nytt, innovativt sätt. Exempel på det senare kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriterium 4, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att ha en definition av vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.
En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Grunderna för poängsättning är inte designade så.
Exempel: Ett projekt som vänder sig till 20 mjölkproducenter i syfte att testa eller utveckla ett rådgivningsmaterial som sedan kan användas till alla när det är klart är ett exempel på en 3-poängare medan en subventionerad kursverksamhet där pengarna endast räcker till ett begränsat antal deltagare lär få nöja sig med ett poäng.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet
2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår är summarisk.
3 poäng: Behovet är generellt stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår är utförlig.
+2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringen eller till stor nytta för miljön eller klimatet.

Ansökan bedöms genom att ta hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan. För att kunna göra bedömningen krävs det att handläggaren väl känner till det område som ansökan gäller. För att få poäng i urvalskriteriet krävs det att beskrivning finns.
Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit så att det är angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som beviljats stöd och vilka som blivit utan.
Erfarenheten från ansökningsomgångar under programperioden 2007-2013 är den att det i hög grad har varit behovet och värdet av projektet (hur angeläget projektet varit) som varit avgörande för bifall eller avslag.

5. Projektet har tydliga och mätbara mål
1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp.
3 poäng: En relevant målbeskrivning finns som dessutom har tydliga och mätbara produktionsmål. Det kan exempelvis vara tid, mängd, kvalitet
5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna,
De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med projektets syfte, innehåll och upplägg.
Kostnad, mål och innehåll det vill säga verksamhet måste hänga ihop.

12.4. Bilaga 4. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att utveckla lokala markander och kort livsmedelskedja samt ökad djurvälfärd *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområden 3a)*

Se kapitel 12.3

12.5. Bilaga 5. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområde 4abc och 5bcd)*

Se kapitel 12.3

12.6. Bilaga 6. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb *(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.3 inom fokusområden 6a)*

Se kapitel 12.3

12.7. Bilaga 7. Bedömningsgrunder för stöd till kompetensutveckling och rådgivning för matkultur *(delåtgärderna1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområden 6b)*

Se kapitel 12.3

12.8. **Bilaga 9. Bedömningsgrunder för projektstöd till lantrasföreningar** *(delåtgärd 10.2 fokusområde 4a)*

1. Projektet bidrar till att bevarandestatusen för rasen bevaras eller ökar

2 poäng: Bevarandestatusen för rasen bibehålls eller förbättras
+ 1 poäng: Den genetiska bredden inom rasen bibehålls eller förbättras
+ 1 poäng: Djurantalet inom antalsmässigt små linjer eller familjer inom rasen ökar
+1 poäng populationen får en bättre hälsostatus

Bevarandestatus kan bedömas utifrån FAO:s kriterier.
Den sökande får i ansökan redogöra för på vilket sätt projektet förväntas påverka den genetiska bredden inom rasen, i vilken grad djurantalet i små linjer eller familjer ökar samt om hälsostatusen kan förväntas bli bättre.

2. Det finns ett identifierat behov av projektet

2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår och hur projektet anknyter till detta saknas.
3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår och hur projektet anknyter till detta finns.
+2 poäng: Stor nytta för målgruppen som helhet

Verksamhet finns sedan många år inom flertalet möjliga projektområden. Det bör gå att beskriva hur verksamheten i det nya projektet knyter an till tidigare verksamhet. Det kan handla om fortsättning på en årlig återkommande verksamhet eller fortsättning på ett pågående utvecklingsarbete.

3. Genomföraren har kunskap, kompetens och kapacitet för att genomföra projektet

3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.
5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

I många fall är det föreningen själv som utför projektet. Det blir då aktuellt att bedöma om tillräcklig kompetens finns för detta. I de flesta fall är så fallet men det kan också finnas verksamheter där föreningen kan behöva knyta till sig kompetens utifrån.
Det är den samlade kompetensen hos de som ska genomföra projektet som ska bedömas.
Den sökande förväntas att i ansökan redogöra för kompetensen hos de som ingår i projektet och på vilket sätt den är ändamålsenlig för att genomföra projektet.

4. Projektet har tydliga och mätbara mål
1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp.
3 poäng: En relevant målbeskrivning finns där tydliga och mätbara produktionsmål (tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna
5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.

Exempel på mål kan vara antal djurägare som gått utbildning eller fått rådgivning, antal nummer av medlemstidning som getts ut eller att en viss specifik verksamhet ska genomföras.
Effektmål kan vara att antalet djurägare som medverkar i bevarandearbetet ökar, att den genetiska bredden i djurpopulationen ökar eller att förekomsten av oönskade egenskaper i djurpopulationen minskar.

12.9. Bilaga 10. Bedömningsgrunder för stöd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, EIP *(delåtgärd 16.1 fokusområde 2a, 3a, 4abc, 5bc och 5d)*

Bedömningsgrunder för stöd för att bilda innovationsgrupper

1. Projektet bidrar till att förbättra konkurrenskraften för jordbruk, trädgård och rennäring

5 poäng: Den tänkta innovationen har en tydlig inriktning mot ökad effektivitet

Den tänkta innovationen har en tydlig huvudinriktning mot ökad effektivitet. Effektivitet kan innebära ökad produktivitet dvs. en ökad produktion per insatsfaktor. Effektivitet kan även innebära ett förändrat förhållande mellan värdet på producerad enhet och dess produktionskostnad. Effektivitet kan alltså innebära ökad produktivitet (inre effektivitet) men det kan även innebära en ökad kvalitet d.v.s. ett större fokus på hur man utnyttjar de resurser som används i produktionen. Effektivitet kan ses ur en rad olika perspektiv, exempelvis tidseffektivitet och arbetskraftseffektivitet. Effektiviteten bör ses på både lång och kort sikt där det på kort sikt kan behövas ökas resurser för att sedan minska dem på längre sikt. Det bör även tas i beaktning att det även kan handla om ett ökat mervärde av sin produktion.

För att få fem poäng ska den tänkta innovationen ha sin huvudinriktning mot att förbättra konkurrenskrafteten inom jordbruk, trädgård eller rennäringen.

3 poäng: Den tänkta innovationen har potential att öka effektiviteten

Den tänkta innovationen har potential att på något sätt förbättra konkurrenskraften genom att öka effektiviteten. En ökad produktivitet innebär främst en ökad produktion per insatsfaktor. Effektivitet innebär förhållandet mellan värdet på producerad enhet och dess produktionskostnad. Detta kan alltså också innebära ökad produktivitet (inre effektivitet) men det kan även innebära en ökad kvalitet d.v.s. ett större fokus på hur man utnyttjar de resurser som används i produktionen. Effektivitet kan ses ur en rad olika perspektiv, exempelvis tidseffektivitet och arbetskraftseffektivitet. Effektiviteten bör ses på både lång och kort sikt där det på kort sikt kan behövas ökas resurser för att sedan minska dem på längre sikt. Det bör även tas i beaktning att det även kan handla om ett ökat mervärde av sin produktion.

För att få tre poäng behöver den tänkta innovationen inte vara huvudinriktad mot att öka konkurrenskraften inom jordbruk, trädgård eller rennäringen. Däremot kan den ha sådan effekt att den ändå påverkar jordbruk, trädgård eller rennäringen på ett positivt sätt.

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster, processer eller arbetsmetoder
**För att räknas som en innovation ska den vara ny eller väsentligt förbättrad och ha potential att introduceras på marknaden. Den ska vara ny eller väsentligt förbättrad med avseende på dess kapacitet, användarvänlighet, ingående komponenter eller delsystem.*

**Bransch räknas som den produktionsinriktning som är aktuell för slutlig användning av innovationen. I enlighet med Standard för Svensk näringslivsindelning (SNI) så är följande inriktningar exempel på branscher inom gruppen ”odling av ett- och tvååriga växter”* LÄNK.

– SNI 01 11 Odling av spannmål (utom ris), baljväxter och oljeväxter

– SNI 01 12 odling av ris

– SNI 01 16 odling av fiberväxter

3 poäng: Den tänkta innovationen är ny på marknaden inom aktuell bransch

Den tänkta innovationen är ny på marknaden inom aktuell bransch. Det betyder att den redan kan finnas som produkt, tjänst eller process inom någon annan bransch i Sverige eller någon annan del av världen.

+ 2 poäng: Den tänkta innovationen kan ha betydelse för en stor andel inom aktuell bransch

Plus två poäng ges om den tänkta innovationen potentiellt kan ha en stor betydelse för många inom aktuell bransch. Det ska vara vägledande för att premiera de innovationer som har en stor relevans.

3. Projektet bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål
Detta kriterium gynnar de innovationsidéer som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt.

3 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att minska jordbrukets negativa miljö- och klimatpåverkan

3 poäng ges till de innovationer som har kan minska jordbrukets negative miljö- och klimatpåverkan. Det kan exempelvis vara en innovation som leder till minskad energiåtgång, stimulerar produktion och användning av förnybar energi, eller minskade utsläpp av växtnäringsämnen.

+ 2 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att öka jordbrukets positiva miljö- och klimatpåverkan

Två extrapoäng ges till de innovationer som har potential att öka jordbrukets positiva miljö- och/eller klimatpåverkan. Det kan exempelvis vara en innovation som leder till ökad biologisk mångfald eller ökad kolinlagring.

Bedömningsgrunder för stöd för innovationsprojekt

1. Projektet bidrar till att förbättra konkurrenskraften för jordbruk, trädgård och rennäring

5 poäng: Den tänkta innovationen har en tydlig inriktning mot ökad effektivitet

Den tänkta innovationen har en tydlig huvudinriktning mot ökad effektivitet. Effektivitet kan innebära ökad produktivitet d.v.s. en ökad produktion per insatsfaktor. Effektivitet kan även innebära ett förändrat förhållande mellan värdet på producerad enhet och dess produktionskostnad. Effektivitet kan alltså innebära ökad produktivitet (inre effektivitet) men det kan även innebära en ökad kvalitet d.v.s. ett större fokus på hur man utnyttjar de resurser som används i produktionen. Effektivitet kan ses ur en rad olika perspektiv, exempelvis tidseffektivitet och arbetskraftseffektivitet. Effektiviteten bör ses på både lång och kort sikt där det på kort sikt kan behövas ökas resurser för att sedan minska dem på längre sikt. Det bör även tas i beaktning att det även kan handla om ett ökat mervärde av sin produktion.

För att få fem poäng ska den tänkta innovationen ha sin huvudinriktning mot att förbättra konkurrenskrafteten inom jordbruk, trädgård eller rennäringen.

3 poäng: Den tänkta innovationen har potential att öka effektiviteten

Den tänkta innovationen har potential att på något sätt förbättra konkurrenskraften genom att öka effektiviteten. En ökad produktivitet innebär främst en ökad produktion per insatsfaktor. Effektivitet innebär förhållandet mellan värdet på producerad enhet och dess produktionskostnad. Detta kan alltså också innebära ökad produktivitet (inre effektivitet) men det kan även innebära en ökad kvalitet d.v.s. ett större fokus på hur man utnyttjar de resurser som används i produktionen. Effektivitet kan ses ur en rad olika perspektiv, exempelvis tidseffektivitet och arbetskraftseffektivitet. Effektiviteten bör ses på både lång och kort sikt där det på kort sikt kan behövas ökas resurser för att sedan minska dem på längre sikt. Det bör även tas i beaktning att det även kan handla om ett ökat mervärde av sin produktion.

För att få tre poäng behöver inte den tänkta innovationen vara huvudinriktad mot att öka konkurrenskraften inom jordbruk, trädgård eller rennäringen.

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster, processer eller arbetsmetoder

**För att räknas som en innovation ska den vara ny eller väsentligt förbättrad och ha potential att introduceras på marknaden. Den ska vara ny eller väsentligt förbättrad med avseende på dess kapacitet, användarvänlighet, ingående komponenter eller delsystem.*

**Bransch räknas som den produktionsinriktning som är aktuell för slutlig användning av innovationen. I enlighet med Standard för Svensk näringslivsindelning (SNI) så är följande inriktningar exempel på branscher inom gruppen ”odling av ett- och tvååriga växter”* LÄNK*:*

– SNI 01 11 Odling av spannmål (utom ris), baljväxter och oljeväxter

– SNI 01 12 odling av ris

– SNI 01 16 odling av fiberväxter

1 poäng: Den tänkta innovationen är ny på den svenska marknaden för aktuell bransch

Den tänkta innovationen är ny på den svenska marknaden inom aktuell bransch. Det betyder att den redan kan finnas som produkt, tjänst eller process inom någon annan bransch i Sverige eller någon annan del av världen.

+ 2 poäng: Innovationen kan ha betydelse för en stor andel inom aktuell bransch

Innovationen har potentiellt en stor målgrupp för slutlig användning. Det kan exempelvis vara en stor grupp företagare eller ett stort antal anställda inom aktuell bransch som skulle kunna dra nytta av innovationen. Dessa två extrapoäng är alltså vägledande för att premiera de innovationer som har en stor relevans för sin bransch.

+ 2 poäng: Den tänkta innovationen är ny och tillämpbar på den internationella marknaden för aktuell bransch

Innovationen är även ny på den internationella marknaden och har potential att även tillämpas utanför Sverige. Detta extrapoäng är vägledande för att premiera de innovationer som har en relevans för sin bransch utanför Sverige d.v.s. exportpotential som i sig ökar konkurrenskraften.

3. Projektet bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål
Detta kriterium gynnar de innovationsidéer som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt.

3 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att minska jordbrukets negativa miljö- och klimatpåverkan

3 poäng ges till de innovationer som har kan minska jordbrukets negative miljö- och klimatpåverkan. Det kan exempelvis vara en innovation som leder till minskad energiåtgång, stimulerar produktion och användning av förnybar energi, eller minskade utsläpp av växtnäringsämnen.

+ 2 poäng: Den tänkta innovationen bidrar till att öka jordbrukets positiva miljö- och klimatpåverkan

Två extrapoäng ges till de innovationer som har potential att öka jordbrukets positiva miljö- och/eller klimatpåverkan. Det kan exempelvis vara en innovation som leder till ökad biologisk mångfald eller ökad kolinlagring.

4. Innovationsgruppen den kapacitet som krävs för att genomföra och fullfölja innovationsprojektet
3 poäng: Har en samlad kompetens som är relevant för genomförandet av innovationsprojektet

Innovationsgruppen är sammansatt på ett sådant sätt att dess samlade kompetens har relevans för det totala genomförandet av innovationsprojektet, genom hela innovationsprocessen. En samlad kompetens innebär att det finns tillräckligt kunskap engagemang, drivkraft och målfokus för att genomföra projektet.

5 poäng: Har en mycket god samlad kompetens som är relevant för genomförandet av innovationsprojektet.

Innovationsgruppen är sammansatt på ett sådant sätt att dess samlade kompetens är mycket god och har tydlig relevans för det totala genomförandet av innovationsprojektet, genom hela innovationsprocessen. En mycket god samlad kompetens innebär att det finns stor kunskap och drivkraft samt stort engagemang, drivkraft för att väl genomföra projektet.

5. Innovationsprojektet har tydliga mål för spridning av resultat
3 poäng: Det finns en plan för ett införlivande av innovationen till praktiska metoder och plan för inträde på marknaden

Innovationsgruppen ska uppvisa en trovärdig plan för marknadsinträde. Det betyder att det ska finnas en plan för hur den tänkta innovationen ska omvandlas till praktiska metoder som tillgängliggörs för marknaden.

+2 poäng: Det finns en plan för att identifiera och sprida vart framtida FoU-investeringar bör riktas.

Två extrapoäng ska ges till de innovationsgrupper som har en tydlig och trovärdig plan för hur FoU-behov ska spridas till aktörer som kan vara aktuella för fortsatt utveckling, under projektets gång likväl som efter avslutat projekt. Detta gäller även för projekt som inte leder till någon innovation.

6. Projektets effektivitet
3 poäng: Projektplanen är kopplad till budget och visar på kostnadseffektivitet och relevans

Innovationsgruppen kan uppvisa en sammanhållande projektplan och en budget som visar på effektivitet och relevans. Det innebär att aktiviteterna är lämpliga för uppsatt mål och ambition. Samtidigt måste även fördelning av uppgifter och resurser vara ändamålsenlig.

5 poäng: Projektplanen är kopplad till budget och visar på stor kostnadseffektivitet och relevans

Innovationsgruppen kan uppvisa en sammanhållande projektplan och en budget som visar på effektivitet och relevans. Det innebär att aktiviteterna är lämpliga för uppsatt mål och ambition. Samtidigt måste även fördelning av uppgifter och resurser vara mycket ändamålsenlig.

12.10. **Bilaga 11. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för ökad konkurrenskraft inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog** *(delåtgärd 16.2 och 16.4 fokusområde 2a)*

12.11. **Bilaga 12. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för att förbättra jordbruksföretagens konkurrenskraft genom bättre djurvälfärd och kort livsmedelskedja (***delåtgärd 16.2, 16.4 och 16.9 fokusområde 3a)*

12.12. **Bilaga 13. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för att återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jordbruk (***16.2, 16.5 och 16.9 fokusområde 4abc)*

12.13. **Bilaga 14. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för energieffektivisering och förnybar energi** *(delåtgärd 16.2, 16.5 och 16.6 fokusområde 5bc)*

12.14. **Bilaga 15. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak** *(delåtgärd 16.2 och 16.5 fokusområde 5d)*

12.15. **Bilaga 16. Bedömningsgrunder för stöd till samarbeten och pilotprojekt som främjar fler jobb på landsbygden, diversifiering mot omsorg och social integration samt utbildning inom mat** *(delåtgärd 16.2, 16.3 och 16.9 fokusområde 6a)*

12.16. **Bilaga 17. Bedömningsgrunder för stöd till pilotprojekt för bredbandsutbyggnad** *(delåtgärd 16.2 fokusområde 6c)*